

BÁO CÁO SÁNG KIẾN

“Xây dựng mô hình dạy học **Mĩ thuật hạnh phúc theo hướng trải nghiệm sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ cho học sinh Tiểu học.”**

I. ĐIỀU KIỆN HOÀN CẢNH TẠO RA SÁNG KIẾN

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: *“Văn hoá nghệ thuật cũng là một mặt trận. Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy”*. Quan điểm đó đã khẳng định vai trò đặc biệt của nghệ thuật trong đời sống tinh thần của con người, đồng thời đặt ra một yêu cầu đối với giáo dục nghệ thuật trong nhà trường đó là: không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt kỹ năng mà còn góp phần hình thành nhân cách, bồi dưỡng tâm hồn và nuôi dưỡng những giá trị thẩm mỹ cho thế hệ trẻ.

Cùng với tinh thần đó, họa sĩ Pablo Picasso – *một trong những nghệ sĩ vĩ đại của thế giới* – từng chia sẻ một quan niệm sâu sắc về nghệ thuật: *“Mọi đứa trẻ đều là nghệ sĩ. Vấn đề là làm thế nào để khi lớn lên vẫn giữ được tâm hồn nghệ sĩ ấy”*. Nhận định này không chỉ thể hiện bản chất sáng tạo tự nhiên của trẻ em mà còn gợi mở một định hướng quan trọng đối với giáo dục mỹ thuật: nhiệm vụ của người thầy không phải là áp đặt khuôn mẫu, mà là tạo môi trường để học sinh được khám phá, trải nghiệm và phát huy khả năng sáng tạo vốn có của mình.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã xác định rõ mục tiêu của giáo dục là nhằm phát triển phẩm chất và năng lực người học. Đối với môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học, chương trình nhấn mạnh việc hình thành năng lực thẩm mỹ, năng lực sáng tạo và khả năng cảm thụ nghệ thuật thông qua các hoạt động trải nghiệm, khám phá và thực hành. Trong định hướng đó, môn Mỹ thuật giữ vai trò quan trọng trong việc phát triển toàn diện học sinh theo mục tiêu Đức – Trí – Thể – Mỹ, chuyển từ việc chú trọng rèn luyện kỹ năng đơn thuần sang hình thành và phát triển năng lực mỹ thuật, khả năng sáng tạo và cảm thụ thẩm mỹ. Thông qua các hoạt động quan sát, thực hành và trải nghiệm nghệ thuật, học sinh được rèn luyện tư duy hình ảnh, trí tưởng tượng

phong phú, khả năng quan sát và vận dụng kiến thức mỹ thuật vào đời sống. Đồng thời, môn học còn góp phần bồi dưỡng các phẩm chất chủ yếu như yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực và trách nhiệm; giúp học sinh biết trân trọng vẻ đẹp của thiên nhiên, cuộc sống cũng như các giá trị văn hóa, nghệ thuật của dân tộc và thế giới. Việc khuyến khích sử dụng các phương tiện và công cụ công nghệ trong quá trình sáng tạo cũng mở ra những cơ hội mới để học sinh phát triển năng lực tạo hình trong bối cảnh giáo dục hiện đại. Điều này đặt ra yêu cầu đối với giáo viên không chỉ dạy học theo hướng truyền đạt kiến thức mà còn phải tổ chức môi trường học tập tích cực, nơi học sinh được bộc lộ cảm xúc, phát triển trí tưởng tượng và thể hiện cá tính nghệ thuật của mình.

Tuy nhiên, trong thực tiễn giảng dạy nhiều năm ở bậc tiểu học, chúng tôi nhận thấy rằng việc dạy học Mỹ thuật ở một số lớp học vẫn còn thiên về hướng dẫn kỹ thuật và thực hành theo mẫu. Không ít tiết học vẫn tập trung vào việc giúp học sinh hoàn thành sản phẩm theo các bước có sẵn, trong khi cơ hội để các em tự do sáng tạo, chia sẻ ý tưởng và thể hiện cảm xúc nghệ thuật còn hạn chế. Điều này dẫn đến việc nhiều bài vẽ của học sinh có bố cục, hình ảnh và màu sắc tương đối giống nhau, chưa phản ánh rõ nét cá tính sáng tạo của từng em. Bên cạnh đó, trong quá trình triển khai dạy học Mỹ thuật tại bậc tiểu học, đặc biệt ở địa bàn Nam Định, vẫn còn một số khó khăn nhất định ảnh hưởng đến việc phát huy hiệu quả của môn học. Ở một số trường, cơ sở vật chất và trang thiết bị phục vụ cho hoạt động mỹ thuật chưa thật sự đầy đủ, như thiếu phòng chức năng riêng, không gian trưng bày sản phẩm hoặc nguồn nguyên vật liệu phong phú để học sinh thực hành sáng tạo. Đội ngũ giáo viên tuy tâm huyết với nghề nhưng đôi khi phải đảm nhiệm số lượng lớp lớn, dẫn đến việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm chưa được triển khai sâu rộng như mong muốn. Bên cạnh đó, trong nhận thức của một bộ phận phụ huynh và học sinh, môn Mỹ thuật vẫn còn được xem là môn học mang tính hỗ trợ, chưa được đầu tư thời gian và sự quan tâm tương xứng. Những yếu tố này phần nào ảnh hưởng đến việc phát huy hết tiềm năng sáng tạo của học sinh, đồng thời đặt ra yêu cầu cần có những giải pháp đổi mới phù hợp nhằm nâng cao chất lượng dạy học Mỹ thuật trong nhà trường tiểu học.

Bên cạnh đó, tâm lý của học sinh tiểu học cũng là một yếu tố cần được quan tâm trong quá trình tổ chức dạy học. Ở lứa tuổi này, các em có trí tưởng tượng phong phú, yêu thích màu sắc, hình ảnh và các hoạt động trải nghiệm trực quan. Các em thường học tập hiệu quả hơn thông qua hoạt động khám phá, thực hành và giao tiếp với bạn bè. Nếu tiết học được tổ chức sinh động, giàu tính trải nghiệm và tạo cảm giác vui vẻ, học sinh sẽ mạnh dạn thể hiện ý tưởng, tự tin chia sẻ sản phẩm và hình thành niềm yêu thích đối với môn học. Ngược lại, nếu tiết học chỉ tập trung vào việc làm theo hướng dẫn hoặc sao chép hình mẫu, khả năng sáng tạo tự nhiên của học sinh sẽ dần bị hạn chế.

Tại phường Nam Định, nơi chúng tôi đang công tác và giảng dạy tại Trường Tiểu học Chu Văn An, nhà trường luôn quan tâm đến việc đổi mới phương pháp dạy học, đặc biệt là trong các môn nghệ thuật nhằm góp phần xây dựng môi trường giáo dục thân thiện, tích cực và hạnh phúc. Trong những năm học gần đây, nhà trường đã tạo điều kiện để giáo viên tăng cường các hoạt động trải nghiệm, tổ chức sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học, đồng thời khuyến khích học sinh tham gia các hoạt động sáng tạo nghệ thuật và các cuộc thi vẽ tranh ở nhiều cấp độ khác nhau.

Thông qua quá trình giảng dạy và tổ chức các hoạt động mỹ thuật cho học sinh, chúng tôi nhận thấy rằng khi các em được tham gia vào những hoạt động sáng tạo mang tính trải nghiệm – như vẽ tranh theo chủ đề gần gũi với cuộc sống, tạo hình từ các vật liệu đơn giản, làm việc nhóm để xây dựng sản phẩm chung hoặc chia sẻ ý tưởng về tác phẩm của mình – thì không khí lớp học trở nên sôi nổi, tích cực hơn rõ rệt. Học sinh không chỉ hứng thú với tiết học mà còn mạnh dạn thể hiện suy nghĩ, cảm xúc và cách nhìn riêng của mình về thế giới xung quanh.

Từ thực tiễn đó, chúng tôi nhận thấy cần có một cách tiếp cận mới trong tổ chức dạy học Mỹ thuật ở tiểu học – một cách tiếp cận vừa phát huy đặc điểm tâm lý lứa tuổi, vừa phù hợp với định hướng đổi mới giáo dục hiện nay. Đó là xây dựng một môi trường học tập nghệ thuật tích cực, nơi học sinh được học tập trong cảm giác vui vẻ, được khuyến khích sáng tạo, được chia sẻ và được tôn trọng trong quá trình học tập. Chính từ suy nghĩ

đó, ý tưởng xây dựng mô hình dạy học “**Mĩ thuật hạnh phúc**” theo hướng trải nghiệm sáng tạo đã dần hình thành và được triển khai trong quá trình giảng dạy, quản lí giáo dục của chúng tôi.

Xuất phát từ những cơ sở lý luận và thực tiễn nêu trên, chúng tôi đã mạnh dạn nghiên cứu và xây dựng sáng kiến: **“Xây dựng mô hình dạy học **Mĩ thuật hạnh phúc** theo hướng trải nghiệm sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ cho học sinh tiểu học.”**

Sáng kiến được hình thành từ quá trình giảng dạy, thử nghiệm và điều chỉnh trong nhiều năm học, với mong muốn góp phần đổi mới phương pháp dạy học **Mĩ thuật**, tạo môi trường học tập tích cực, khơi gợi niềm vui sáng tạo và phát triển năng lực thẩm mỹ cho học sinh Tiểu học.

II. MÔ TẢ NỘI DUNG SÁNG KIẾN

Từ những cơ sở lý luận và thực tiễn đã trình bày ở phần trên, có thể thấy rằng việc nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường tiểu học hiện nay không chỉ là yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông mới mà còn là nhu cầu thực tiễn xuất phát từ đặc điểm phát triển của học sinh và bối cảnh đổi mới giáo dục. Trong đó, môn **Mĩ thuật** giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành năng lực cảm thụ cái đẹp, phát triển tư duy sáng tạo và bồi dưỡng những giá trị nhân văn cho học sinh ngay từ những năm đầu đời.

Tuy nhiên, để xây dựng được một mô hình dạy học **Mĩ thuật** phù hợp và có hiệu quả, việc nhận diện rõ thực trạng dạy học là bước quan trọng nhằm xác định đúng những vấn đề cần đổi mới. Xuất phát từ yêu cầu đó, chúng tôi tiến hành quan sát, khảo sát và phân tích hoạt động dạy học **Mĩ thuật** tại Trường Tiểu học Chu Văn An trong thời gian trước khi triển khai sáng kiến, từ đó rút ra những nhận định về thực trạng, thuận lợi, khó khăn cũng như nhu cầu cần thiết của việc đổi mới phương pháp dạy học.

1. Thực trạng dạy học Mĩ thuật trước khi thực hiện sáng kiến:

Trong những năm gần đây, việc triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã tạo ra nhiều chuyển biến tích cực trong dạy học Mĩ thuật ở bậc tiểu học. Nội dung chương trình được thiết kế theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực, khuyến khích học sinh tham gia các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, qua đó giúp các em quan sát, khám phá và thể hiện cảm xúc nghệ thuật của mình thông qua các hình thức tạo hình khác nhau.

Tại Trường Tiểu học Chu Văn An, hoạt động dạy học Mĩ thuật được thực hiện theo đúng kế hoạch giáo dục của nhà trường. Giáo viên tích cực chuẩn bị bài giảng, sử dụng tranh ảnh minh họa, trình chiếu hình ảnh và tổ chức cho học sinh thực hành tạo hình theo các chủ đề trong sách giáo khoa. Học sinh nhìn chung yêu thích môn học, hứng thú khi được vẽ tranh, cắt dán hoặc tạo hình sản phẩm mĩ thuật.

Tuy nhiên, khi quan sát sâu hơn vào quá trình tổ chức dạy học trên lớp, có thể nhận thấy rằng hoạt động Mĩ thuật đôi khi vẫn thiên về việc hướng dẫn học sinh thực hiện sản phẩm theo các bước có sẵn. Trong nhiều trường hợp, giáo viên tập trung vào việc giúp học sinh hoàn thành bài vẽ đúng yêu cầu của bài học, trong khi quá trình hình thành ý tưởng sáng tạo chưa được chú trọng đúng mức. Điều này khiến một số học sinh có xu hướng thực hiện bài vẽ theo mẫu hoặc theo gợi ý quen thuộc, dẫn đến việc sản phẩm của các em chưa thể hiện rõ nét cá tính nghệ thuật riêng.

Một biểu hiện khác của thực trạng dạy học Mĩ thuật là hoạt động chia sẻ và phản hồi sản phẩm trong tiết học chưa thực sự được khai thác như một yếu tố quan trọng của quá trình học tập. Việc nhận xét sản phẩm thường dừng lại ở mức đánh giá cảm tính như “đẹp”, “chưa đẹp”, mà chưa giúp học sinh hình thành thói quen quan sát, phân tích và nhận xét sản phẩm dựa trên các yếu tố mĩ thuật như bố cục, màu sắc, hình ảnh, đặc biệt là ý tưởng thể hiện. Điều này phần nào hạn chế khả năng cảm thụ và giao tiếp nghệ thuật của học sinh.

Bên cạnh đó, trong bối cảnh thực tế sĩ số học sinh trên lớp còn khá cao, việc tổ chức các hoạt động cá nhân hóa hoặc theo dõi sự tiến bộ của từng em cũng gặp nhiều khó khăn. Mỗi lớp trung bình có từ 40 đến 50 học sinh, trong khi các hoạt động Mĩ thuật thường đòi hỏi giáo viên phải quan sát, gợi ý và hỗ trợ từng em trong quá trình thực hành. Khi thời lượng tiết học có hạn, giáo viên đôi khi phải ưu tiên hoàn thành nội dung bài học, khiến việc khuyến khích học sinh phát triển ý tưởng cá nhân chưa được thực hiện một cách đầy đủ.

Ngoài ra, điều kiện cơ sở vật chất cũng ảnh hưởng nhất định đến việc tổ chức dạy học Mĩ thuật theo hướng trải nghiệm. Do nhà trường chưa có phòng học Mĩ thuật chuyên biệt nên các tiết học thường được tổ chức tại lớp học chung. Không gian lớp học vì vậy còn hạn chế trong việc trưng bày sản phẩm, tổ chức hoạt động nhóm hoặc thực hiện các hoạt động trải nghiệm với vật liệu đa dạng.

Một yếu tố khác cần được nhìn nhận là nhận thức của một bộ phận phụ huynh đối với môn Mĩ thuật vẫn còn chưa đầy đủ. Một số phụ huynh còn xem đây là môn học mang tính hỗ trợ hoặc giải trí nhiều hơn là một môn học có vai trò giáo dục toàn diện. Điều này phần nào ảnh hưởng đến việc chuẩn bị học liệu cho học sinh cũng như sự quan tâm của gia đình đối với quá trình học tập và sáng tạo nghệ thuật của các em.

Những yếu tố trên cho thấy việc dạy học Mĩ thuật trong nhà trường tuy đã có nhiều chuyển biến tích cực nhưng vẫn cần được tiếp tục đổi mới để phát huy tốt hơn tiềm năng sáng tạo của học sinh.

2. Kết quả khảo sát thực trạng ban đầu:

Để đánh giá một cách khách quan hơn về thực trạng dạy học Mĩ thuật trước khi triển khai sáng kiến, chúng tôi tiến hành khảo sát tại 17 lớp của Trường Tiểu học Chu Văn An với sự tham gia của khoảng 720 học sinh thuộc các khối lớp khác nhau.

Các nội dung khảo sát tập trung vào những biểu hiện cơ bản của năng lực thẩm mỹ và khả năng sáng tạo của học sinh trong quá trình học tập môn Mỹ thuật như: mức độ hứng thú khi tham gia hoạt động, khả năng nêu ý tưởng trước khi thực hành, sự tự tin khi trình bày sản phẩm trước tập thể và khả năng nhận xét sản phẩm của bạn.

Bảng 1. Kết quả khảo sát thực trạng học sinh trước khi áp dụng sáng kiến

Nội dung khảo sát	Tốt	Khá	Trung bình	Chưa đạt
Hứng thú tham gia hoạt động Mỹ thuật	32%	38%	23%	7%
Khả năng nêu ý tưởng sáng tạo	18%	34%	36%	12%
Tự tin trình bày sản phẩm trước lớp	21%	35%	31%	13%
Khả năng nhận xét sản phẩm của bạn	16%	33%	37%	14%
Sản phẩm thể hiện ý tưởng cá nhân	24%	36%	30%	10%

Kết quả khảo sát cho thấy đa số học sinh có thái độ tích cực đối với môn Mỹ thuật. Tỷ lệ học sinh hứng thú với các hoạt động mỹ thuật đạt trên 70% ở mức Tốt và Khá. Điều này phản ánh đúng đặc điểm tâm lý của học sinh tiểu học, khi các em luôn bị thu hút bởi màu sắc, hình ảnh và các hoạt động tạo hình mang tính khám phá.

Tuy nhiên, khi xem xét sâu hơn vào các tiêu chí liên quan đến khả năng sáng tạo và giao tiếp nghệ thuật, kết quả khảo sát cho thấy còn nhiều điểm cần cải thiện. Tỷ lệ học sinh có khả năng chủ động nêu ý tưởng sáng tạo trước khi thực hiện bài vẽ còn khá thấp, trong khi số học sinh ở mức trung bình chiếm tỷ lệ tương đối cao. Điều này cho thấy nhiều học sinh vẫn quen với việc làm bài theo gợi ý của giáo viên hoặc theo những hình ảnh quen thuộc.

Bên cạnh đó, sự tự tin của học sinh khi trình bày sản phẩm trước tập thể cũng chưa đồng đều. Một số em còn rụt rè, ngại phát biểu hoặc chưa quen với việc chia sẻ ý tưởng của mình trước lớp. Đây là một hạn chế đáng chú ý bởi việc trình bày và chia sẻ sản phẩm

là cơ hội quan trọng giúp học sinh phát triển kỹ năng giao tiếp nghệ thuật và nâng cao khả năng cảm thụ thẩm mỹ. Khả năng nhận xét và đánh giá sản phẩm mỹ thuật của học sinh cũng còn nhiều hạn chế. Nhiều em chưa biết cách sử dụng các tiêu chí đơn giản để nhận xét bài vẽ của bạn, dẫn đến việc nhận xét còn mang tính cảm tính. Khi học sinh chưa có thói quen quan sát và phân tích sản phẩm nghệ thuật, quá trình phát triển năng lực thẩm mỹ sẽ gặp nhiều khó khăn.

Từ kết quả khảo sát và quá trình quan sát thực tế, có thể thấy rằng học sinh tiểu học có tiềm năng lớn về sáng tạo nghệ thuật nhưng cần có một môi trường học tập phù hợp để phát huy khả năng đó.

3. Phân tích nguyên nhân của thực trạng:

Từ thực trạng nêu trên, có thể nhận thấy những hạn chế trong dạy học Mỹ thuật chủ yếu xuất phát từ một số nguyên nhân sau:

- Trước hết, cách tổ chức tiết học trong một số trường học vẫn còn chú trọng vào việc hoàn thành sản phẩm hơn là phát triển ý tưởng sáng tạo. Khi học sinh chưa được khuyến khích khám phá và thử nghiệm nhiều cách thể hiện khác nhau, các em dễ lựa chọn những phương án quen thuộc, dẫn đến sản phẩm thiếu sự đa dạng.

- Thứ hai, môi trường học tập nghệ thuật trong lớp học chưa được khai thác một cách đầy đủ. Các hoạt động trưng bày, chia sẻ và phản hồi sản phẩm chưa trở thành một phần thường xuyên trong tiết học, khiến học sinh ít có cơ hội học hỏi lẫn nhau và phát triển khả năng cảm thụ thẩm mỹ.

- Thứ ba, điều kiện lớp học có sĩ số khá cao và cơ sở vật chất còn hạn chế cũng ảnh hưởng đến việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo. Khi không gian lớp học chưa đủ linh hoạt, giáo viên khó triển khai các hoạt động nhóm hoặc các hình thức học tập mang tính trải nghiệm sâu.

Bên cạnh những nguyên nhân trên, có thể thấy rằng việc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các hoạt động giáo dục ngoài lớp học trong lĩnh vực Mĩ thuật chưa thật sự đồng bộ. Khi học sinh chưa có nhiều cơ hội được tiếp xúc, trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật của mình trong các không gian rộng hơn, động lực sáng tạo và sự tự tin nghệ thuật cũng chưa được bồi đắp một cách bền vững.

Những nguyên nhân trên cho thấy việc xây dựng một mô hình dạy học Mĩ thuật theo hướng trải nghiệm sáng tạo là cần thiết nhằm tạo ra môi trường học tập tích cực, nơi học sinh được khuyến khích thể hiện ý tưởng cá nhân, được chia sẻ sản phẩm và được phát triển năng lực thẩm mỹ một cách toàn diện. Từ cơ sở phân tích đó, chúng tôi xác định rằng đổi mới phương pháp dạy học Mĩ thuật không chỉ dừng lại ở việc thay đổi cách tổ chức một tiết học, mà cần được đặt trong một mô hình có tính hệ thống, có sự liên kết giữa môi trường học tập, hoạt động trải nghiệm, phương pháp tổ chức và cơ chế khích lệ học sinh.

4. Xây dựng mô hình dạy học “Mĩ thuật hạnh phúc” theo hướng trải nghiệm sáng tạo:

Từ cơ sở phân tích thực trạng đó, chúng tôi đã nghiên cứu và xây dựng mô hình dạy học “*Mĩ thuật hạnh phúc*”, hướng tới việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong tiết học Mĩ thuật, qua đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ cho học sinh tiểu học. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn dạy học Mĩ thuật ở tiểu học, sáng kiến xây dựng mô hình dạy học “*Mĩ thuật hạnh phúc*” theo hướng trải nghiệm sáng tạo nhằm tạo ra môi trường học tập tích cực, khuyến khích học sinh khám phá, trải nghiệm và phát triển năng lực thẩm mỹ. Mô hình được thiết kế với các thành tố liên kết chặt chẽ, tạo thành một hệ thống tổ chức hoạt động dạy học Mĩ thuật phù hợp với đặc điểm tâm lý học sinh tiểu học.

Hình 1. Sơ đồ mô hình dạy học “Mĩ thuật hạnh phúc”

Sơ đồ trên thể hiện cấu trúc tổng thể của mô hình dạy học “Mĩ thuật hạnh phúc” theo hướng trải nghiệm sáng tạo. Trong mô hình này, các thành tố như môi trường học tập tích cực, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, phương pháp dạy học tích hợp, hoạt động trưng bày sản phẩm nghệ thuật và sự phối hợp giữa nhà trường – gia đình – xã hội có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, tạo thành một hệ thống dạy học thống nhất.

Trong đó, môi trường học tập tích cực giữ vai trò nền tảng, tạo cho học sinh cảm giác an toàn, vui vẻ và được tôn trọng khi tham gia các hoạt động nghệ thuật. Trên nền tảng đó, các hoạt động trải nghiệm sáng tạo giúp học sinh được quan sát, thử nghiệm, thực hành và thể hiện ý tưởng bằng nhiều hình thức phong phú. Phương pháp dạy học tích hợp, đặc biệt theo định hướng STEAM, tiếp tục mở rộng không gian sáng tạo của học sinh, giúp các em biết kết nối nghệ thuật với thực tiễn cuộc sống, với khoa học, công nghệ và tư duy thiết kế. Hoạt động trưng bày sản phẩm nghệ thuật không chỉ tạo động lực cho học sinh mà còn làm cho nghệ thuật hiện diện rõ nét hơn trong đời sống học đường. Đồng thời, sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội góp phần mở rộng môi trường

giáo dục thẩm mỹ, giúp quá trình phát triển năng lực sáng tạo của học sinh được duy trì một cách bền vững.

Thông qua sự kết nối giữa các thành tố này, mô hình hướng tới mục tiêu phát triển năng lực thẩm mỹ, khả năng sáng tạo và sự tự tin cho học sinh trong quá trình học tập môn Mĩ thuật. Đồng thời, mô hình cũng góp phần xây dựng môi trường giáo dục thẩm mỹ tích cực trong nhà trường, giúp học sinh cảm nhận niềm vui và hạnh phúc trong hoạt động sáng tạo nghệ thuật.

Từ cơ sở mô hình đã xây dựng, chúng tôi đề xuất hệ thống các giải pháp cụ thể nhằm tổ chức và triển khai hiệu quả các hoạt động dạy học Mĩ thuật theo hướng trải nghiệm sáng tạo trong thực tiễn giáo dục tiểu học.

III. CÁC GIẢI PHÁP

1. Giải pháp 1: Xây dựng môi trường học tập “*Mĩ thuật hạnh phúc*” trong lớp học:

Sau khi khảo sát thực trạng ở 17 lớp và quan sát trực tiếp quá trình học tập của học sinh, chúng tôi nhận thấy một điểm then chốt: học sinh tiểu học vốn yêu thích hoạt động tạo hình, hứng thú với màu sắc và các vật liệu thủ công, nhưng sự hứng thú ấy không tự động chuyển hóa thành năng lực thẩm mỹ nếu môi trường học tập chưa tạo được “độ an toàn cảm xúc” và chưa hình thành được văn hóa chia sẻ, phản hồi nghệ thuật trong lớp học. Nói cách khác, học sinh có thể hoàn thành sản phẩm, nhưng để các em dám sáng tạo, dám thử nghiệm, dám trình bày ý tưởng và bộc lộ cảm xúc thẩm mỹ của mình thì lớp học cần được tổ chức như một môi trường giàu cảm hứng, nơi mỗi em đều cảm thấy được tôn trọng, được lắng nghe và được ghi nhận.

Chính vì vậy, giải pháp đầu tiên, đồng thời cũng là nền tảng của toàn bộ mô hình “*Mĩ thuật hạnh phúc*”, là xây dựng môi trường học tập nghệ thuật theo hướng tích cực, thân thiện, tôn trọng khác biệt, khuyến khích thử nghiệm và từng bước hình thành nếp

làm việc mang tính thẩm mỹ trong lớp học. Khi môi trường học tập được thiết lập đúng hướng, những giải pháp tiếp theo như tổ chức trải nghiệm sáng tạo, tích hợp STEAM, trưng bày sản phẩm hay tăng cường phối hợp với phụ huynh mới có cơ sở để phát huy hiệu quả một cách rõ nét và bền vững.

Giải pháp này hướng tới ba yêu cầu cơ bản. Trước hết là tạo được bầu không khí học tập vui vẻ, nhẹ nhàng để học sinh cảm thấy yêu thích tiết Mĩ thuật, từ đó giảm tâm lý sợ sai, sợ bị chê, ngại thể hiện trước tập thể. Thứ hai là hình thành cho học sinh thói quen học tập mang tính nghệ thuật như biết quan sát, biết lựa chọn, biết thử nghiệm, biết trân trọng sản phẩm của mình và của bạn, biết chia sẻ ý tưởng bằng ngôn ngữ phù hợp với lứa tuổi. Thứ ba là xây dựng văn hóa phản hồi tích cực trong lớp học, hướng học sinh đến việc nhận xét sản phẩm theo những tiêu chí đơn giản, dễ hiểu, thay cho lối nhận xét cảm tính chỉ dừng lại ở mức “đẹp” hoặc “chưa đẹp”. Đây là điều rất cần thiết để năng lực cảm thụ thẩm mỹ của học sinh được nuôi dưỡng một cách lâu dài.

Từ thực tiễn giảng dạy, chúng tôi xác định môi trường học tập **“Mĩ thuật hạnh phúc”** không phải là một khẩu hiệu chung chung mà được tạo nên từ nhiều yếu tố cụ thể, gắn bó chặt chẽ với nhau. Trước hết, giáo viên cần điều chỉnh ngôn ngữ sư phạm theo hướng khích lệ, tôn trọng cá tính sáng tạo của từng học sinh. Trong tiết Mĩ thuật, thay vì áp đặt các em phải vẽ giống nhau hoặc thực hiện sản phẩm theo một khuôn thức cố định, giáo viên sử dụng những câu hỏi gợi mở như: “Em muốn bức tranh của mình thể hiện điều gì?”, “Chi tiết nào làm bức tranh của em trở nên đặc biệt?”, “Nếu thêm màu sắc này thì ý tưởng của em có nổi bật hơn không?” Cách giao tiếp ấy giúp học sinh cảm nhận rằng ý tưởng của mình được lắng nghe, từ đó mạnh dạn hơn khi thể hiện bản thân. Với những học sinh còn rụt rè, giáo viên tạo điều kiện để các em được chia sẻ trong nhóm nhỏ trước khi trình bày trước lớp, giúp sự tự tin được hình thành dần dần và tự nhiên hơn.

Bên cạnh đó, chúng tôi chú trọng tổ chức không gian lớp học theo hướng mở, linh hoạt và mang tính nghệ thuật. Do nhà trường chưa có phòng Mĩ thuật chuyên biệt nên ngay trong lớp học chung, giáo viên tận dụng góc bảng, mảng tường trống, dây treo sản

phẩm hoặc bàn trưng bày theo nhóm để xây dựng những “góc nghệ thuật” nhỏ. Việc trưng bày này không đơn thuần để trang trí mà quan trọng hơn là giúp học sinh cảm thấy sản phẩm của mình có giá trị, có vị trí trong không gian lớp học, từ đó thêm yêu thích và có trách nhiệm hơn với quá trình sáng tạo. Trong điều kiện lớp học đông, giáo viên không nhất thiết trưng bày tất cả sản phẩm cùng một lúc mà có thể lựa chọn hình thức trưng bày theo nhóm, theo lượt hoặc theo từng chủ đề để vừa đảm bảo hiệu quả vừa phù hợp với điều kiện thực tế.

Cùng với không gian học tập, việc hình thành nếp học đặc trưng của môn Mỹ thuật cũng có ý nghĩa rất quan trọng. Chúng tôi hướng học sinh đến quan niệm rằng trong sáng tạo nghệ thuật, thử nghiệm và điều chỉnh là điều bình thường. Học sinh được quyền phác thảo, được quyền thay đổi ý tưởng, được quyền sửa bài để sản phẩm ngày càng hoàn thiện hơn. Khi các em không còn quá lo lắng về việc “làm sai”, các em sẽ mạnh dạn tìm kiếm cách thể hiện mới, qua đó phát huy tốt hơn trí tưởng tượng và cá tính nghệ thuật của mình. Chính sự thay đổi này góp phần làm cho giờ học Mỹ thuật thực sự trở thành không gian nuôi dưỡng cảm xúc và sáng tạo, chứ không chỉ dừng lại ở việc hoàn thành một sản phẩm theo yêu cầu.

Một nội dung quan trọng khác của giải pháp là xây dựng cơ chế phản hồi tích cực trong lớp học. Ở lứa tuổi tiểu học, nếu được hướng dẫn phù hợp, học sinh hoàn toàn có thể bước đầu biết quan sát, chia sẻ và nhận xét sản phẩm nghệ thuật của bạn. Với học sinh lớp 1, lớp 2, giáo viên gợi mở bằng những câu hỏi ngắn, dễ hiểu như: “Con thích điểm nào trong sản phẩm của bạn?”, “Màu sắc nào con thấy nổi bật nhất?”, “Chi tiết nào làm con thấy thú vị?” Với học sinh lớp 3, lớp 4, lớp 5, việc nhận xét được nâng dần theo các tiêu chí như ý tưởng, bố cục, màu sắc, hình ảnh hoặc thông điệp thể hiện. Khi được hướng dẫn theo cách này, học sinh không chỉ giảm nhận xét cảm tính mà còn từng bước hình thành năng lực quan sát, cảm thụ và giao tiếp nghệ thuật.

Để giải pháp đi vào thực tế giảng dạy một cách ổn định, chúng tôi tổ chức môi trường **“Mỹ thuật hạnh phúc”** theo một quy trình tương đối nhất quán trong mỗi tiết học.

Ở đầu tiết, giáo viên tạo hứng thú bằng hình ảnh, câu chuyện ngắn, vật thật hoặc tình huống gần gũi để học sinh có cảm xúc trước khi bước vào hoạt động tạo hình. Tiếp đó, giáo viên gợi mở để học sinh hình thành ý tưởng bằng cách nói ngắn, phác thảo nhanh hoặc trao đổi theo cặp, theo nhóm. Trong quá trình thực hành, giáo viên quan sát theo hướng hỗ trợ những học sinh còn lúng túng, động viên những em có ý tưởng khác biệt và tạo điều kiện để các nhóm học sinh biết chia sẻ, giúp đỡ lẫn nhau. Cuối tiết, giáo viên tổ chức trưng bày, chia sẻ và nhận xét sản phẩm theo hướng ngắn gọn nhưng có trọng tâm, giúp mỗi học sinh đều cảm thấy sản phẩm và nỗ lực của mình được nhìn nhận.

Một ví dụ tiêu biểu cho việc xây dựng môi trường “Mĩ thuật hạnh phúc” trong lớp học được thực hiện ở chủ đề “**Đô thị ngày nay**” – **Mĩ thuật lớp 3**, với hoạt động tạo hình “**Mô hình nhà cao tầng**”. Điểm đáng chú ý của hoạt động này không chỉ nằm ở sản phẩm cuối cùng mà còn ở cách tổ chức để mỗi học sinh vừa có cơ hội sáng tạo cá nhân, vừa được trải nghiệm niềm vui hợp tác với bạn bè.

Trước hết, mỗi học sinh được thiết kế một ngôi nhà cao tầng của riêng mình bằng hộp giấy tái chế. Giáo viên khuyến khích các em tự lựa chọn hình dáng, màu sắc, chi tiết trang trí như cửa sổ, ban công, cây xanh, biển hiệu hoặc những chi tiết riêng theo trí tưởng tượng của mình. Khi làm việc cá nhân, mỗi em đều có cơ hội thể hiện dấu ấn riêng, từ đó tránh được tình trạng sản phẩm trùng lặp, đồng thời hình thành cảm giác “ngôi nhà này là ý tưởng của em”.

Sau khi hoàn thiện sản phẩm cá nhân, học sinh tiếp tục ghép các ngôi nhà theo nhóm để tạo thành mô hình đô thị thu nhỏ. Các em cùng nhau bàn bạc cách sắp xếp khu phố, bố trí đường đi, thêm công viên, khu vui chơi hoặc cây xanh tùy theo ý tưởng của nhóm. Chính hoạt động này đã biến lớp học thành một không gian nghệ thuật sống động, nơi mỗi sản phẩm cá nhân đều được tôn trọng nhưng vẫn góp phần tạo nên một chỉnh thể chung. Qua đó, học sinh không chỉ phát triển tư duy không gian mà còn được rèn luyện kỹ năng hợp tác, lắng nghe và chia sẻ.

Ở phân trình bày sản phẩm, giáo viên hướng dẫn học sinh nói ngắn gọn theo các gợi ý như: “Ngôi nhà của em có điểm gì đặc biệt?”, “Nhóm em muốn xây dựng một đô thị như thế nào?”, “Thông điệp của nhóm em là gì?” Cách tổ chức này giúp nhiều học sinh có cơ hội được nói, đồng thời tập cho các em thói quen diễn đạt ý tưởng nghệ thuật một cách rõ ràng, tự nhiên.

Bảng so sánh tình mới của giải pháp 1 (trước và sau khi áp dụng)

Tiêu chí	Cách tổ chức trước đây	Cách tổ chức theo môi trường “Mỹ thuật hạnh phúc”
Trọng tâm tiết học	Hoàn thành sản phẩm theo yêu cầu	Nuôi dưỡng cảm hứng, tôn trọng ý tưởng và quá trình sáng tạo
Tâm thế học sinh	Đễ sợ sai, ngại khác biệt	An toàn cảm xúc, dám thử nghiệm, dám thể hiện
Không gian lớp học	Ít trưng bày, trưng bày chưa thường xuyên	Lớp học như “góc triển lãm”, trưng bày linh hoạt theo nhóm
Vai trò học sinh	Làm bài cá nhân, ít chia sẻ	Vừa sáng tạo cá nhân vừa hợp tác nhóm, tăng giao tiếp nghệ thuật
Nhận xét sản phẩm	Cảm tính (đẹp/chưa đẹp)	Theo tiêu chí đơn giản, phù hợp lứa tuổi; phản hồi tích cực
Dấu ấn sản phẩm	Đễ trùng lặp	Đa dạng, có cá tính; biết gắn ý tưởng với sản phẩm
Hiệu quả giáo dục thẩm mỹ	Chưa bền, phụ thuộc năng khiếu	Bền hơn nhờ hình thành thói quen quan sát – diễn đạt – phản hồi

Khi môi trường “**Mĩ thuật hạnh phúc**” được thiết lập ổn định, điều thay đổi trước tiên không phải chỉ là sản phẩm đẹp hơn mà là thái độ học tập của học sinh được chuyển biến rõ rệt. Các em hứng thú hơn, chủ động hơn, mạnh dạn hơn trong việc chia sẻ ý tưởng. Những học sinh vốn rụt rè cũng dần dám phát biểu ở mức phù hợp với khả năng của mình; học sinh có năng khiếu được khuyến khích thử nghiệm nhiều cách thể hiện mới thay vì chỉ làm cho đúng. Hoạt động nhận xét sản phẩm cũng trở nên nhẹ nhàng, văn minh và có trọng tâm hơn. Đây chính là nền tảng để năng lực thẩm mỹ được phát triển bền vững, bởi giáo dục thẩm mỹ không chỉ nằm ở kỹ thuật tạo hình mà còn nằm ở khả năng quan sát, cảm nhận, diễn đạt và trân trọng cái đẹp.

Đặc biệt, với cách tổ chức theo hướng “**cá nhân sáng tạo – nhóm kiến tạo**”, lớp học **Mĩ thuật** không còn là nơi mỗi học sinh làm xong bài của mình rồi cất đi, mà trở thành một cộng đồng học tập nghệ thuật thực sự, nơi sản phẩm của học sinh có giá trị chia sẻ và được ghi nhận. Môi trường ấy cũng tạo điều kiện thuận lợi để các giải pháp tiếp theo được triển khai hiệu quả hơn, bởi khi học sinh đã có tâm thế tích cực và văn hóa phản hồi phù hợp, các hoạt động trải nghiệm sâu hơn, tích hợp liên môn và mở rộng sân chơi nghệ thuật sẽ phát huy tác dụng rõ nét hơn.

2. Giải pháp 2: Dạy học **Mĩ thuật bằng hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo nhằm phát triển sự tự tin và năng lực biểu đạt nghệ thuật của học sinh:**

Sau khi xây dựng được môi trường học tập tích cực trong lớp học **Mĩ thuật**, một vấn đề quan trọng tiếp theo đặt ra là làm thế nào để môi trường ấy thực sự trở thành động lực thúc đẩy sự sáng tạo của học sinh. Bởi lẽ, một không gian học tập thân thiện và cởi mở mới chỉ tạo nên nền tảng ban đầu; để năng lực thẩm mỹ và khả năng sáng tạo của học sinh được phát huy, giáo viên cần tổ chức những hoạt động học tập mang tính trải nghiệm, giúp học sinh được trực tiếp tham gia vào quá trình khám phá và sáng tạo nghệ thuật.

Danh họa Pablo Picasso từng nói: *“Mỗi đứa trẻ đều là một nghệ sĩ. Vấn đề là làm thế nào để các em vẫn giữ được tâm hồn nghệ sĩ khi trưởng thành.”* Câu nói ấy gợi mở một ý nghĩa sâu sắc trong giáo dục nghệ thuật: bản chất của trẻ em vốn giàu trí tưởng tượng và khả năng sáng tạo. Tuy nhiên, nếu quá trình học tập chỉ dừng lại ở việc thực hiện các thao tác kỹ thuật theo hướng dẫn, sự sáng tạo tự nhiên ấy sẽ dần bị hạn chế. Ngược lại, khi học sinh được tham gia vào các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, các em sẽ có cơ hội khám phá khả năng của mình, từ đó hình thành sự tự tin và niềm yêu thích đối với nghệ thuật.

Đối với học sinh Tiểu học, hoạt động trải nghiệm có vai trò đặc biệt quan trọng. Ở lứa tuổi này, học sinh tiếp nhận tri thức thông qua những hoạt động trực quan, sinh động và gắn liền với cảm xúc cá nhân. Khi được trực tiếp quan sát, thao tác và sáng tạo với các vật liệu nghệ thuật, học sinh không chỉ phát triển kỹ năng tạo hình mà còn hình thành khả năng tư duy thẩm mỹ và biểu đạt cảm xúc thông qua sản phẩm nghệ thuật. Đây cũng chính là con đường phù hợp để chuyển từ dạy học theo hướng truyền thụ đơn thuần sang tổ chức cho học sinh học bằng trải nghiệm, học bằng hành động và học bằng sự khám phá của chính mình.

Xuất phát từ những đặc điểm đó, trong quá trình dạy học môn Mỹ thuật, chúng tôi chú trọng tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo nhằm giúp học sinh được trực tiếp tham gia vào quá trình sáng tạo nghệ thuật. Thông qua các hoạt động này, học sinh không chỉ được rèn luyện kỹ năng tạo hình mà còn được khuyến khích thể hiện ý tưởng cá nhân, từ đó phát triển sự tự tin và năng lực biểu đạt nghệ thuật.

Giải pháp này hướng tới việc tạo ra những cơ hội để học sinh được trải nghiệm quá trình sáng tạo nghệ thuật một cách chủ động và tích cực. Thông qua các hoạt động trải nghiệm, học sinh được khuyến khích quan sát, tưởng tượng và thể hiện ý tưởng của mình bằng nhiều hình thức nghệ thuật khác nhau. Quan trọng hơn, học sinh không còn giữ vai trò là người thực hiện theo hướng dẫn một cách thụ động mà trở thành chủ thể của quá

trình sáng tạo, được suy nghĩ, được lựa chọn và được thể hiện dấu ấn riêng của bản thân trong mỗi sản phẩm.

Bên cạnh đó, việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm còn giúp học sinh phát triển kỹ năng giao tiếp và hợp tác trong học tập. Khi cùng nhau trao đổi ý tưởng, nhận xét sản phẩm và chia sẻ cảm nhận về tác phẩm nghệ thuật, học sinh học được cách lắng nghe, tôn trọng ý kiến của người khác và từng bước biết diễn đạt suy nghĩ của mình bằng ngôn ngữ phù hợp. Đây là một giá trị rất quan trọng của môn Mĩ thuật, bởi nghệ thuật không chỉ để tạo ra sản phẩm mà còn là phương tiện để con người giao tiếp cảm xúc, giao tiếp thẩm mỹ với nhau.

Đặc biệt, các hoạt động trải nghiệm sáng tạo còn góp phần quan trọng trong việc hình thành sự tự tin cho học sinh. Khi được khuyến khích thể hiện ý tưởng cá nhân và nhận được sự ghi nhận từ giáo viên cũng như bạn bè, học sinh sẽ cảm thấy tự tin hơn trong việc trình bày suy nghĩ và sáng tạo của mình. Nhiều em trước đây còn e dè, ngại phát biểu, ngại giới thiệu sản phẩm, nhưng khi được đặt vào những tình huống học tập tích cực, được khuyến khích bằng những nhận xét phù hợp và được nhìn thấy giá trị trong sản phẩm của bản thân, các em dần mạnh dạn hơn, biết nói lên ý tưởng của mình và tự hào với kết quả mình tạo ra.

Để tổ chức hiệu quả các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học Mĩ thuật, giáo viên cần thiết kế các hoạt động học tập phù hợp với đặc điểm tâm lý của học sinh tiểu học. Các hoạt động này cần đảm bảo tính trực quan, sinh động và tạo điều kiện để học sinh tham gia một cách tích cực. Nội dung trải nghiệm phải gắn gũi với đời sống của học sinh, gắn với những hình ảnh, đồ vật, sự việc hoặc cảm xúc các em có thể quan sát được, cảm nhận được, từ đó dễ khơi gợi hứng thú và ý tưởng thể hiện.

Trong mỗi bài học, giáo viên chú trọng đến việc tạo ra những tình huống học tập gợi mở để học sinh quan sát và suy nghĩ trước khi thực hành. Thay vì hướng dẫn học sinh thực hiện bài vẽ hoặc bài tạo hình theo một khuôn mẫu cố định, giáo viên đặt ra những

câu hỏi gợi mở nhằm kích thích trí tưởng tượng và sự sáng tạo của học sinh. Chính những câu hỏi ấy giúp học sinh không chỉ nghĩ về “mình sẽ làm gì” mà còn suy nghĩ sâu hơn về “mình muốn thể hiện điều gì” và “vì sao mình lại lựa chọn cách thể hiện ấy”.

Bên cạnh đó, giáo viên cũng khuyến khích học sinh sử dụng nhiều vật liệu khác nhau trong quá trình sáng tạo nghệ thuật. Các vật liệu như giấy màu, bìa carton, đất nặn hoặc các vật liệu tái chế đều có thể được sử dụng để tạo nên những sản phẩm nghệ thuật độc đáo. Việc sử dụng đa dạng vật liệu không chỉ giúp học sinh mở rộng khả năng sáng tạo mà còn làm cho các em nhận ra rằng nghệ thuật có thể được tạo ra từ rất nhiều chất liệu gần gũi trong cuộc sống, từ đó tăng thêm hứng thú và tinh thần chủ động trong học tập. Một yếu tố quan trọng khác trong quá trình tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo là việc tạo cơ hội để học sinh chia sẻ và giới thiệu sản phẩm của mình. Khi học sinh được trình bày ý tưởng trước tập thể và nhận được sự khích lệ từ giáo viên cũng như bạn bè, các em sẽ cảm thấy tự tin hơn trong việc thể hiện bản thân. Hoạt động chia sẻ sản phẩm vì thế không chỉ là phần “cuối tiết” mang tính hình thức, mà trở thành một nội dung học tập có ý nghĩa, giúp học sinh hoàn thiện cả về kỹ năng nghệ thuật lẫn năng lực biểu đạt.

Quy trình tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong các tiết học Mỹ thuật, hoạt động trải nghiệm sáng tạo được tổ chức theo quy trình gồm năm bước cơ bản:

Bước 1. Quan sát và khám phá: Học sinh quan sát hình ảnh hoặc mẫu vật liên quan đến chủ đề bài học. Đây là bước giúp học sinh có cơ sở trực quan ban đầu, làm giàu vốn hình ảnh và cảm xúc trước khi bắt đầu sáng tạo.

Bước 2. Hình thành ý tưởng: Học sinh suy nghĩ và trao đổi về ý tưởng sáng tạo trước khi thực hành. Ở bước này, giáo viên gợi mở để các em xác định được nội dung mình muốn thể hiện, cách thể hiện và những điểm riêng mà sản phẩm của mình có thể có.

Bước 3. Thực hành sáng tạo: Học sinh thực hiện sản phẩm nghệ thuật theo ý tưởng cá nhân. Giáo viên theo dõi, hỗ trợ và khích lệ để mỗi em đều có thể phát huy khả năng của mình trong quá trình làm việc.

Bước 4. Trưng bày sản phẩm: Các sản phẩm được trưng bày trong lớp học để học sinh cùng quan sát. Việc trưng bày tạo ra không gian học tập có tính nghệ thuật và giúp học sinh cảm nhận rõ hơn giá trị của sản phẩm mình đã tạo ra.

Bước 5. Chia sẻ và nhận xét: Học sinh cùng giáo viên nhận xét và trao đổi về sản phẩm nghệ thuật. Đây là bước góp phần hình thành khả năng giao tiếp nghệ thuật, năng lực quan sát và sự tự tin trong việc biểu đạt cảm xúc, ý tưởng.

Một ví dụ tiêu biểu cho việc tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo được thực hiện trong bài học **“Chiếc bát xinh xắn” – Mĩ thuật lớp 2**, với hoạt động nặn tạo hình bằng đất nặn. Đây là bài học phù hợp để học sinh được trực tiếp trải nghiệm thao tác tạo hình, đồng thời có cơ hội phát huy trí tưởng tượng và sở thích cá nhân trong quá trình sáng tạo.

Trong bài học này, giáo viên cho học sinh quan sát một số chiếc bát quen thuộc trong đời sống. Thông qua hoạt động quan sát, học sinh nhận biết được hình dáng cơ bản của chiếc bát cũng như các họa tiết trang trí trên bề mặt. Từ những hình ảnh gần gũi ấy, học sinh dần hình thành cảm nhận ban đầu về đối tượng cần thể hiện. Sau khi quan sát, giáo viên gợi mở cho học sinh suy nghĩ về cách tạo hình chiếc bát theo ý tưởng của riêng mình. Học sinh được khuyến khích tưởng tượng và thiết kế chiếc bát theo sở thích cá nhân. Có em muốn tạo chiếc bát nhiều màu sắc, có em thích trang trí bằng những chấm tròn, đường viền hoặc các họa tiết đơn giản; cũng có em lựa chọn cách thể hiện mộc mạc nhưng hài hòa. Chính sự khác nhau ấy đã làm cho hoạt động học tập trở nên sinh động và tạo điều kiện để từng học sinh được thể hiện dấu ấn riêng.

Tiếp theo, học sinh sử dụng đất nặn để tạo hình chiếc bát. Trong quá trình thực hiện, các em được hướng dẫn các thao tác cơ bản như vo đất, ấn và miết đất để tạo lòng bát. Sau khi hoàn thành hình dáng cơ bản, học sinh tiếp tục trang trí chiếc bát bằng các chi tiết nhỏ hoặc họa tiết được tạo từ đất nặn nhiều màu. Việc được trực tiếp chạm, nặn,

điều chỉnh và sáng tạo với vật liệu giúp học sinh vừa rèn kỹ năng thao tác, vừa hứng thú hơn với quá trình tạo hình.

Sau khi hoàn thành sản phẩm, giáo viên tổ chức cho học sinh trưng bày các chiếc bát trên bàn học để tạo thành một góc triển lãm nhỏ trong lớp học. Một số học sinh được mời giới thiệu về sản phẩm của mình, chia sẻ ý tưởng trang trí và câu chuyện gắn với chiếc bát mà các em đã tạo ra. Chính hoạt động này làm cho lớp học trở thành một không gian nghệ thuật sinh động, nơi mỗi học sinh đều có cơ hội thể hiện ý tưởng sáng tạo của mình và cảm nhận được niềm vui trong quá trình học tập.

Bảng so sánh tính mới của giải pháp 2

Nội dung	Cách dạy trước đây	Cách tổ chức trong sáng kiến
Hoạt động chính	Hướng dẫn kỹ thuật đơn giản	Tổ chức trải nghiệm sáng tạo
Vai trò học sinh	Thực hiện theo hướng dẫn	Chủ động sáng tạo sản phẩm
Hoạt động chia sẻ	Ít được thực hiện	Học sinh giới thiệu sản phẩm
Sản phẩm nghệ thuật	Nhiều bài giống nhau	Sản phẩm đa dạng và sáng tạo

Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học Mĩ thuật đã góp phần nâng cao rõ rệt sự tự tin và khả năng biểu đạt nghệ thuật của học sinh. Khi được trực tiếp tham gia vào quá trình sáng tạo với các vật liệu khác nhau, học sinh không chỉ rèn luyện kỹ năng tạo hình mà còn hình thành thói quen quan sát, tưởng tượng và thể hiện ý tưởng của mình thông qua sản phẩm nghệ thuật.

Hiệu quả của quá trình tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo còn được thể hiện qua kết quả học sinh tham gia các sân chơi nghệ thuật. Tiêu biểu là học sinh của nhà trường đã đạt giải thưởng trong cuộc thi vẽ tranh “**Ngôi nhà mơ ước – Đô thị xanh hạnh phúc**” cấp toàn quốc. Thành tích này không chỉ phản ánh khả năng sáng tạo của học sinh mà còn cho thấy tác động tích cực của việc đổi mới phương pháp dạy học Nghệ thuật theo hướng trải nghiệm sáng tạo.

Cụ thể:

- 1 học sinh đạt giải Nhất toàn quốc trong cuộc thi vẽ tranh.
- 2 học sinh đạt giải Nhì toàn quốc.
- 1 học sinh đạt giải Tư toàn quốc.
- 2 học sinh đạt giải Triển vọng toàn quốc.
- 7 học sinh nằm trong top 500 bài dự thi toàn quốc.

Từ quá trình tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học Nghệ thuật có thể thấy rằng, khi học sinh được tham gia trực tiếp vào quá trình khám phá và sáng tạo nghệ thuật, các em không chỉ phát triển kỹ năng tạo hình mà còn hình thành sự tự tin trong việc thể hiện ý tưởng cá nhân. Những trải nghiệm thực hành với vật liệu nghệ thuật,

kết hợp với hoạt động chia sẻ và trưng bày sản phẩm trong lớp học, đã tạo nên một môi trường học tập sinh động và giàu cảm hứng.

Thông qua các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, học sinh từng bước hình thành năng lực cảm thụ thẩm mỹ, khả năng tư duy sáng tạo và kỹ năng giao tiếp nghệ thuật. Đây chính là những yếu tố quan trọng góp phần nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường tiểu học, đồng thời tạo nền tảng để học sinh tham gia tích cực vào các hoạt động nghệ thuật trong và ngoài nhà trường.

Từ việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học Mĩ thuật có thể thấy rằng khi học sinh được trực tiếp tham gia vào quá trình khám phá và thực hành nghệ thuật, các em không chỉ phát triển kỹ năng tạo hình mà còn hình thành sự tự tin trong việc thể hiện ý tưởng cá nhân. Tuy nhiên, trong bối cảnh giáo dục hiện nay, yêu cầu đặt ra đối với môn Mĩ thuật không chỉ dừng lại ở việc rèn luyện kỹ năng thẩm mỹ mà còn cần góp phần phát triển tư duy sáng tạo, khả năng giải quyết vấn đề và khả năng ứng dụng kiến thức vào thực tiễn.

Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 cũng nhấn mạnh việc tổ chức các hoạt động học tập theo hướng tích hợp, liên môn nhằm giúp học sinh phát triển năng lực một cách toàn diện. Trong xu hướng đó, giáo dục nghệ thuật ngày càng được gắn kết với các lĩnh vực khoa học, công nghệ và kỹ thuật thông qua mô hình giáo dục STEAM. Khi nghệ thuật được đặt trong mối liên hệ với các lĩnh vực khác của đời sống, học sinh không chỉ sáng tạo ra những sản phẩm đẹp về mặt thẩm mỹ mà còn hình thành tư duy thiết kế và khả năng giải quyết vấn đề.

Xuất phát từ định hướng đó, trong quá trình dạy học Mĩ thuật, chúng tôi tiếp tục triển khai giải pháp tổ chức hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM, nhằm giúp học sinh kết hợp giữa tư duy nghệ thuật với tư duy thiết kế và sáng tạo mô hình. Đây cũng chính là nội dung của giải pháp tiếp theo.

3. Giải pháp 3: Tổ chức hoạt động sáng tạo trong dạy học Mĩ thuật theo định hướng STEAM:

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, việc phát triển năng lực sáng tạo và khả năng giải quyết vấn đề của học sinh đang trở thành một trong những mục tiêu quan trọng của giáo dục phổ thông. Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 nhấn mạnh yêu cầu tổ chức các hoạt động học tập theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực và tăng cường tính tích hợp, liên môn nhằm giúp học sinh được học tập một cách toàn diện, gắn kiến thức với thực tiễn đời sống. Đối với môn Mĩ thuật, điều đó không chỉ đặt ra yêu cầu đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động tạo hình mà còn mở ra cơ hội để môn học phát huy vai trò kết nối với các lĩnh vực khác trong quá trình hình thành tư duy sáng tạo cho học sinh.

Trong mô hình STEAM, chữ **A (Art)** không chỉ hiện diện như một yếu tố bổ sung mà giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Nghệ thuật không đơn thuần giúp học sinh tạo ra sản phẩm đẹp về hình thức mà còn là lĩnh vực thúc đẩy trí tưởng tượng, khả năng biểu đạt, tư duy sáng tạo và năng lực thiết kế. Khi nghệ thuật được kết hợp với khoa học, công nghệ, kĩ thuật và toán học, học sinh không chỉ quan tâm đến việc sản phẩm “có đẹp hay không” mà còn biết suy nghĩ xem sản phẩm “được tạo ra như thế nào”, “có cấu trúc ra sao”, “giải quyết được vấn đề gì” và “có thể ứng dụng vào thực tế như thế nào”. Đây chính là điểm gặp gỡ giữa giáo dục nghệ thuật và giáo dục hiện đại.

Đối với môn Mĩ thuật ở tiểu học, việc tổ chức hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM giúp mở rộng phạm vi của hoạt động nghệ thuật từ việc vẽ tranh hoặc tạo hình đơn lẻ sang các hoạt động thiết kế mô hình, xây dựng không gian, tạo sản phẩm có tính kết hợp giữa thẩm mỹ và công năng. Khi tham gia những hoạt động như vậy, học sinh không chỉ vận dụng khả năng cảm thụ cái đẹp mà còn phải huy động tư duy quan sát, tư duy không gian, khả năng lựa chọn vật liệu, giải quyết tình huống trong quá trình tạo hình và làm việc cùng bạn bè. Điều đó giúp cho giờ học Mĩ thuật trở nên phong phú hơn, thiết thực hơn và gần gũi hơn với định hướng phát triển năng lực của chương trình mới.

Xuất phát từ định hướng đó, trong quá trình giảng dạy môn Mỹ thuật, chúng tôi chú trọng tổ chức các hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM nhằm giúp học sinh được kết hợp giữa tư duy nghệ thuật với tư duy thiết kế và khả năng sáng tạo mô hình. Thông qua các hoạt động này, học sinh được trải nghiệm một quá trình sáng tạo trọn vẹn, từ quan sát, hình thành ý tưởng, lựa chọn vật liệu đến thực hành, điều chỉnh và hoàn thiện sản phẩm. Đây không chỉ là quá trình “làm ra một sản phẩm Mỹ thuật” mà còn là quá trình học sinh học cách suy nghĩ, thử nghiệm và giải quyết vấn đề bằng ngôn ngữ của nghệ thuật.

Để hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM đạt hiệu quả, giáo viên không thể chỉ dừng lại ở việc giao nhiệm vụ tạo hình mà cần tổ chức bài học theo một quy trình hợp lý, giúp học sinh vừa có cơ hội khám phá, vừa được phát huy tính chủ động trong từng bước thực hiện. Trong thực tế giảng dạy, chúng tôi tổ chức hoạt động theo định hướng STEAM qua các bước cơ bản sau:

Quy trình tổ chức hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM

Bước 1. Khởi động và gợi mở vấn đề: Ở bước này, giáo viên sử dụng hình ảnh, video, câu chuyện hoặc tình huống gần gũi với thực tế để gợi mở nội dung bài học và kích thích trí tò mò của học sinh. Học sinh không chỉ được “xem” mà còn được “nghĩ” về vấn đề đặt ra trong bài học. Việc mở đầu bằng một tình huống có ý nghĩa giúp học sinh bước vào hoạt động học tập với tâm thế chủ động hơn và dễ hình thành nhu cầu sáng tạo hơn.

Bước 2. Quan sát và tìm hiểu: Học sinh quan sát hình ảnh, mô hình hoặc vật mẫu liên quan đến chủ đề. Thông qua hoạt động này, các em nhận biết được đặc điểm hình dáng, cấu trúc, tỉ lệ và những chi tiết nổi bật của đối tượng cần tạo hình. Đây là bước rất quan trọng vì nó giúp học sinh có cơ sở trực quan và hiểu rằng sản phẩm nghệ thuật không được tạo ra một cách ngẫu nhiên mà cần bắt đầu từ quan sát và nhận thức.

Bước 3. Hình thành ý tưởng thiết kế: Sau khi quan sát, học sinh suy nghĩ và đề xuất ý tưởng sáng tạo cho sản phẩm của mình hoặc của nhóm. Giáo viên đóng vai trò gợi mở để các em trả lời được các câu hỏi như: sản phẩm của nhóm em sẽ có đặc điểm gì, sẽ được làm từ vật liệu nào, cần ghép nối ra sao, điểm nhấn thẩm mỹ nằm ở đâu. Chính quá trình này làm rõ vai trò của tư duy thiết kế trong dạy học Mĩ thuật theo định hướng STEAM.

Bước 4. Thực hành sáng tạo: Học sinh sử dụng các vật liệu khác nhau như giấy, bìa carton, đất nặn, que tre hoặc các vật liệu tái chế để tạo nên sản phẩm nghệ thuật theo ý tưởng đã đề ra. Trong quá trình thực hiện, các em phải liên tục quan sát, so sánh, điều chỉnh và giải quyết những khó khăn phát sinh. Đây là bước thể hiện rõ nhất sự kết hợp giữa tính nghệ thuật và tư duy thực hành.

Bước 5. Trưng bày và chia sẻ sản phẩm: Sau khi hoàn thành, học sinh trưng bày sản phẩm trong lớp học và giới thiệu ý tưởng sáng tạo của mình trước tập thể. Hoạt động này giúp học sinh rèn luyện sự tự tin, khả năng diễn đạt và học hỏi lẫn nhau. Quan trọng hơn, nó giúp học sinh hiểu rằng sản phẩm nghệ thuật không chỉ để hoàn thành nhiệm vụ học tập mà còn có giá trị giao tiếp, giá trị chia sẻ và giá trị thẩm mỹ trong một cộng đồng học tập.

Một ví dụ tiêu biểu cho việc tổ chức hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM được thực hiện thông qua hoạt động tạo hình mô hình **Nhà rông** – một công trình kiến trúc đặc trưng của văn hóa Tây Nguyên. Đây là nội dung vừa có giá trị về giáo dục thẩm mỹ, vừa giàu tiềm năng tích hợp kiến thức văn hóa, không gian, cấu trúc và thiết kế.

Thông qua hoạt động này, học sinh không chỉ học về một loại hình kiến trúc truyền thống mà còn được trải nghiệm quá trình thiết kế và tạo hình mô hình bằng các vật liệu thủ công. Quan trọng hơn, các em được tiếp cận với nghệ thuật không chỉ ở góc độ hình ảnh mà còn ở góc độ cấu trúc, không gian và giá trị văn hóa.

Bước 1. Khám phá và tìm hiểu kiến trúc Nhà rông: Giáo viên giới thiệu cho học sinh hình ảnh về Nhà rông – một công trình kiến trúc đặc trưng của đồng bào Tây Nguyên. Thông qua hoạt động quan sát, học sinh nhận biết được những đặc điểm nổi bật của Nhà rông như mái nhà cao và dốc, thân nhà dài, hình khối rõ ràng và các họa tiết trang trí đặc trưng. Giáo viên đặt ra các câu hỏi gợi mở như: Nhà rông có hình dáng như thế nào? Vì sao mái nhà rông lại cao như vậy? Em có thể tạo ra mô hình Nhà rông bằng những vật liệu nào? Những câu hỏi ấy không chỉ giúp học sinh nhận thức về hình thức của công trình mà còn khơi gợi suy nghĩ về chức năng, cấu trúc và cách thể hiện.

Bước 2. Hình thành ý tưởng thiết kế mô hình: Sau khi quan sát và tìm hiểu, học sinh bắt đầu suy nghĩ về cách tạo hình mô hình Nhà rông của mình. Các em có thể lựa chọn nhiều loại vật liệu khác nhau như bìa carton, que tre, giấy màu hoặc các vật liệu tái chế. Trong quá trình thảo luận nhóm, học sinh phải cùng nhau thống nhất ý tưởng, xác định cách làm, phân công nhiệm vụ và dự kiến những chi tiết cần thể hiện. Đây là bước thể hiện rõ nét tư duy thiết kế và khả năng hợp tác của học sinh.

Bước 3. Thực hành tạo hình mô hình: Học sinh bắt đầu thực hiện mô hình Nhà rông theo ý tưởng đã đề ra. Trong quá trình thực hiện, các em tiến hành các thao tác như cắt bìa để tạo khung nhà, ghép các bộ phận của mái nhà, dựng phần thân nhà và trang trí các chi tiết. Quá trình này giúp học sinh phát triển khả năng tư duy không gian, thao tác với vật liệu và biết điều chỉnh sản phẩm để phù hợp với ý tưởng ban đầu.

Bước 4. Xây dựng hoạt cảnh: Sau khi hoàn thành mô hình Nhà rông, học sinh tiếp tục sáng tạo thêm các chi tiết xung quanh để tạo nên một hoạt cảnh nhỏ. Một số nhóm còn tạo thêm cây cối, đường đi, nhân vật 3D hoặc mô phỏng sinh hoạt cộng đồng của người dân Tây Nguyên.

Bước 5. Trưng bày và chia sẻ sản phẩm: Sau khi hoàn thành sản phẩm, các nhóm học sinh trưng bày mô hình của mình trong lớp học. Mỗi nhóm giới thiệu ý tưởng thiết kế, cách lựa chọn vật liệu và quá trình thực hiện sản phẩm. Hoạt động này giúp học sinh phát

triển sự tự tin, học hỏi ý tưởng từ bạn bè và nâng cao khả năng giao tiếp nghệ thuật. Qua đó, các em cũng cảm nhận rõ hơn niềm vui khi sản phẩm do mình và nhóm mình tạo ra được ghi nhận trong tập thể.

Bảng so sánh tính mới của giải pháp 3

Nội dung	Cách dạy trước đây	Cách tổ chức theo sáng kiến
Nội dung bài học	Vẽ hoặc tạo hình đơn giản	Thiết kế mô hình theo hướng STEAM
Vai trò học sinh	Làm theo hướng dẫn	Chủ động thiết kế và sáng tạo
Hình thức sản phẩm	Sản phẩm cá nhân	Mô hình và hoạt cảnh sáng tạo
Kỹ năng phát triển	Kỹ năng tạo hình	Tư duy thiết kế, sáng tạo, hợp tác

Việc tổ chức các hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM đã góp phần phát triển rõ nét tư duy sáng tạo và khả năng thiết kế của học sinh. Điều này không chỉ thể hiện qua chất lượng các sản phẩm học tập trên lớp mà còn được phản ánh qua kết quả học sinh tham gia các sân chơi nghệ thuật. Tiêu biểu là cuộc thi vẽ tranh quốc tế “Chiếc ô tô mơ ước” do Toyota tổ chức, trong đó học sinh của nhà trường đã đạt được những kết quả đáng khích lệ: 15 học sinh lọt vào vòng chung kết, trong đó có em Nguyễn Tường Lâm học sinh lớp 4A5 đạt giải Nhất và 2 học sinh đạt giải Khuyến khích. Những kết quả này cho thấy việc tổ chức hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM trong dạy học Mĩ thuật không chỉ giúp học sinh phát triển năng lực thẩm mỹ mà còn khơi dậy trí tưởng tượng, tư duy thiết kế và niềm đam mê sáng tạo của các em.

Có thể thấy từ quá trình triển khai các hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM có thể thấy rằng việc kết hợp nghệ thuật với các lĩnh vực khoa học và kĩ thuật đã tạo ra những trải nghiệm học tập phong phú và có ý nghĩa cho học sinh tiểu học. Thông qua quá trình thiết kế và tạo hình mô hình, học sinh không chỉ rèn luyện kĩ năng nghệ thuật mà còn phát triển tư duy sáng tạo, khả năng hợp tác, tư duy không gian và kĩ năng giải quyết vấn đề trong học tập.

Những kết quả đạt được trong các hoạt động học tập cũng như trong các cuộc thi nghệ thuật cho thấy việc tích hợp STEAM trong dạy học Mĩ thuật là một hướng đi phù hợp với định hướng đổi mới giáo dục hiện nay. Quan trọng hơn, giải pháp này đã góp

phần làm cho giờ học Mĩ thuật trở nên sinh động hơn, thực chất hơn và gắn bó hơn với năng lực thực tiễn của học sinh.

Việc tổ chức các hoạt động sáng tạo theo định hướng STEAM trong dạy học Mĩ thuật có thể thấy rằng khi học sinh được tham gia vào quá trình thiết kế và tạo hình mô hình, các em không chỉ phát triển tư duy thẩm mỹ mà còn hình thành khả năng tưởng tượng, tư duy thiết kế và kỹ năng hợp tác trong học tập. Những trải nghiệm sáng tạo này giúp học sinh cảm nhận rõ hơn giá trị của nghệ thuật trong đời sống và khơi dậy niềm hứng thú đối với các hoạt động nghệ thuật.

Tuy nhiên, để quá trình học tập nghệ thuật thực sự mang lại ý nghĩa và tạo động lực lâu dài cho học sinh, việc tạo ra những cơ hội để các em được giới thiệu, trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật của mình cũng có vai trò rất quan trọng. Khi sản phẩm nghệ thuật của học sinh được trưng bày và chia sẻ trong lớp học hoặc trong các hoạt động của nhà trường, học sinh sẽ cảm nhận rõ hơn giá trị của sản phẩm do mình tạo ra, từ đó hình thành niềm tự hào và sự tự tin trong sáng tạo.

Bên cạnh đó, việc tổ chức các hoạt động trưng bày sản phẩm nghệ thuật còn góp phần xây dựng môi trường giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường, giúp nghệ thuật trở thành một phần gắn gũi trong đời sống học đường. Đây cũng là cơ hội để kết nối giữa hoạt động dạy học Mĩ thuật với các hoạt động giáo dục của nhà trường và cộng đồng.

Xuất phát từ những ý nghĩa đó, trong quá trình triển khai mô hình **“Mĩ thuật hạnh phúc”**, chúng tôi tiếp tục thực hiện giải pháp tiếp theo: **tổ chức hoạt động trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật của học sinh**, nhằm tạo động lực sáng tạo và nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường

4. Giải pháp 4: Tổ chức trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật nhằm kích lệ sáng tạo và xây dựng môi trường thẩm mỹ trong nhà trường:

Sau khi học sinh được tham gia vào các hoạt động trải nghiệm sáng tạo và thiết kế sản phẩm nghệ thuật trong giờ học Mỹ thuật, một yếu tố quan trọng góp phần duy trì động lực sáng tạo của các em chính là việc sản phẩm nghệ thuật được trưng bày và chia sẻ trong môi trường học đường. Nếu sản phẩm của học sinh chỉ dừng lại ở việc hoàn thành trong phạm vi một tiết học rồi cất đi, các em khó có thể cảm nhận đầy đủ giá trị của quá trình lao động nghệ thuật. Ngược lại, khi sản phẩm được trưng bày, được giới thiệu và

nhận được sự quan tâm của thầy cô, bạn bè cũng như cộng đồng học tập, học sinh sẽ cảm thấy tự hào về kết quả do chính mình tạo ra, từ đó có thêm động lực để tiếp tục cố gắng và sáng tạo.

Trong giáo dục Mỹ thuật ở Tiểu học, việc tổ chức trưng bày sản phẩm không chỉ giúp học sinh nhận thức rõ hơn về giá trị của tác phẩm nghệ thuật mà còn góp phần xây dựng môi trường thẩm mỹ trong nhà trường. Những sản phẩm sáng tạo của học sinh khi được trưng bày trong lớp học, hành lang hoặc các không gian sinh hoạt chung sẽ tạo nên một không gian nghệ thuật sinh động, gần gũi và giàu tính giáo dục, giúp nghệ thuật trở thành một phần hiện hữu trong đời sống học đường. Từ đó, cái đẹp không còn là một khái niệm trừu tượng mà được cụ thể hóa qua những sản phẩm, những góc trưng bày và những hoạt động chia sẻ hàng ngày của học sinh.

Bên cạnh đó, hoạt động trưng bày còn tạo cơ hội để học sinh học hỏi lẫn nhau. Thông qua việc quan sát sản phẩm của bạn bè, học sinh có thể tiếp nhận những cách thể hiện mới, những ý tưởng khác biệt, từ đó mở rộng khả năng tưởng tượng và làm giàu thêm vốn biểu đạt nghệ thuật của bản thân. Đồng thời, việc được giới thiệu và chia sẻ về sản phẩm cũng giúp học sinh rèn luyện sự tự tin, khả năng diễn đạt và từng bước hình thành năng lực giao tiếp thẩm mỹ. Đây là một giá trị rất đáng chú ý, bởi trong giáo dục Mỹ thuật, sản phẩm không chỉ có ý nghĩa ở bản thân hình thức tạo hình mà còn có giá trị ở quá trình học sinh nói về nó, hiểu về nó và biết trân trọng công sức sáng tạo của mình cũng như của người khác.

Xuất phát từ những ý nghĩa đó, trong quá trình dạy học Mỹ thuật, chúng tôi chú trọng tổ chức các hoạt động trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật của học sinh nhằm khuyến khích tinh thần sáng tạo, tạo động lực học tập và góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường. Khác với cách làm trước đây khi việc nhận xét bài thường chỉ diễn ra ngắn gọn ở cuối tiết học, giải pháp này hướng tới việc biến sản phẩm của học sinh thành một phần của môi trường giáo dục, để mỗi tiết học Mỹ thuật không chỉ kết thúc bằng một bài làm hoàn chỉnh mà còn mở ra cơ hội chia sẻ, ghi nhận và lan tỏa.

Để hoạt động trưng bày sản phẩm nghệ thuật thực sự phát huy hiệu quả, giáo viên cần tổ chức theo một quy trình hợp lý, tạo điều kiện để học sinh được tham gia vào toàn bộ quá trình từ sáng tạo đến chia sẻ sản phẩm. Trước hết, giáo viên cần xây dựng thói quen trưng bày sản phẩm ngay trong lớp học. Sau mỗi bài học, giáo viên dành thời gian phù hợp để học sinh trưng bày sản phẩm của mình và cùng nhau quan sát, nhận xét. Việc trưng bày thường xuyên tuy là một việc làm nhỏ nhưng có tác động tích cực, giúp học sinh cảm nhận rõ hơn sự tiến bộ của bản thân qua từng bài học, đồng thời tạo tâm thế chờ đợi, háo hức và có trách nhiệm hơn với sản phẩm mình thực hiện.

Bên cạnh đó, giáo viên có thể xây dựng góc trưng bày nghệ thuật trong lớp học, nơi trưng bày những sản phẩm tiêu biểu của học sinh theo từng chủ đề hoặc theo từng giai đoạn học tập. Góc nghệ thuật này được thay đổi thường xuyên, làm cho lớp học trở thành một không gian thẩm mỹ sống động, nơi học sinh luôn cảm nhận được rằng sản phẩm của mình có giá trị và được ghi nhận. Trong điều kiện thực tế của nhà trường, dù không có phòng trưng bày chuyên biệt, giáo viên vẫn có thể tận dụng bảng lớp, dây treo, góc tường, bàn học hoặc các mảng không gian nhỏ để sắp xếp sản phẩm một cách linh hoạt và phù hợp.

Ngoài phạm vi lớp học, giáo viên cũng cần kết nối hoạt động dạy học Mỹ thuật với các sự kiện của nhà trường như ngày hội, triển lãm, hoạt động ngoại khóa hoặc các chương trình theo chủ đề. Khi sản phẩm nghệ thuật của học sinh được giới thiệu trong những hoạt động này, các em sẽ cảm nhận rõ hơn giá trị của sản phẩm do mình tạo ra, đồng thời thấy rằng nghệ thuật không chỉ hiện diện trong tiết học mà còn là một phần của đời sống nhà trường. Sự lan tỏa ấy giúp xây dựng một môi trường giáo dục thẩm mỹ tích cực, nơi cái đẹp được nuôi dưỡng bằng chính hoạt động học tập và sáng tạo của học sinh.

Bảng so sánh tính mới của giải pháp 4

Nội dung	Cách dạy trước đây	Cách tổ chức trong sáng kiến
Hoạt động cuối giờ	Giáo viên nhận xét bài	Tổ chức trưng bày sản phẩm
Vai trò học sinh	Ít chia sẻ ý tưởng	Chủ động giới thiệu sản phẩm
Không gian nghệ thuật	Chỉ trong tiết học	Lan tỏa trong lớp học
Giá trị giáo dục	Hoàn thành bài học	Tạo môi trường thẩm mỹ

Việc tổ chức các hoạt động trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật đã tạo động lực tích cực cho học sinh trong quá trình sáng tạo. Khi sản phẩm của mình được trưng bày và giới thiệu trước tập thể, học sinh cảm thấy tự tin hơn, hứng thú hơn với các hoạt động Mỹ thuật và có ý thức chăm chút hơn cho từng sản phẩm. Giá trị của bài học vì thế không dừng lại ở việc “làm xong bài” mà được mở rộng thành quá trình học sinh được nhìn thấy, được chia sẻ và được ghi nhận.

Những tác động tích cực đó cũng được thể hiện qua kết quả học sinh tham gia các cuộc thi Mỹ thuật như “**Việt Nam trong mắt em**” và “**Sân trường mơ ước**”. Đây là những sân chơi nghệ thuật dành cho thiếu nhi thu hút sự tham gia của nhiều học sinh trên cả nước. Việc học sinh đạt giải trong các cuộc thi này cho thấy hiệu quả của việc khuyến khích sáng tạo và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật trong quá trình dạy học Mỹ thuật. Những kết quả ấy không chỉ là minh chứng cho năng lực của học sinh mà còn phản ánh rõ nét tác động tích cực của môi trường giáo dục thẩm mỹ được xây dựng trong nhà trường.

Từ quá trình triển khai các hoạt động trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật của học sinh có thể thấy rằng việc tạo cơ hội để học sinh chia sẻ và giới thiệu sản phẩm của mình có ý nghĩa quan trọng trong việc phát triển sự tự tin và niềm yêu thích đối với nghệ thuật. Khi sản phẩm nghệ thuật được trưng bày trong môi trường học đường, học sinh không chỉ cảm nhận rõ hơn giá trị của quá trình sáng tạo mà còn hình thành ý thức trân trọng cái đẹp, trân trọng công sức của bản thân và của bạn bè.

Qua đó, việc tổ chức trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật đã góp phần xây dựng môi trường giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường, giúp nghệ thuật trở thành một phần sinh động trong đời sống học đường và nâng cao hiệu quả dạy học môn Mỹ thuật ở tiểu học. Đồng thời, giải pháp này cũng tạo ra một cầu nối tự nhiên giữa giờ học Mỹ thuật với các hoạt động giáo dục chung của nhà trường, làm cho giá trị của môn học được mở rộng và lan tỏa mạnh mẽ hơn.

Thông qua việc tổ chức các hoạt động trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật trong lớp học và nhà trường, học sinh không chỉ có cơ hội thể hiện khả năng sáng tạo của mình mà còn cảm nhận được giá trị của nghệ thuật trong đời sống học đường. Tuy nhiên, để những hoạt động này thực sự mang lại hiệu quả bền vững, cần có một sự kết nối chặt chẽ hơn giữa hoạt động dạy học Mỹ thuật với các hoạt động giáo dục khác của nhà trường, gia đình và cộng đồng. Khi các nguồn lực giáo dục được kết nối với nhau, việc phát triển năng lực thẩm mỹ và sáng tạo của học sinh sẽ được mở rộng và lan tỏa mạnh mẽ hơn.

Xuất phát từ yêu cầu đó, trong quá trình triển khai mô hình “Mỹ thuật hạnh phúc”, chúng tôi tiếp tục thực hiện giải pháp tiếp theo nhằm tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các hoạt động xã hội trong việc phát triển năng lực sáng tạo cho học sinh.

5. Giải pháp 5: Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các hoạt động xã hội nhằm phát triển năng lực sáng tạo và lan tỏa mô hình “Mĩ thuật hạnh phúc”

Trong giáo dục nghệ thuật ở tiểu học, việc phát triển năng lực thẩm mỹ và khả năng sáng tạo của học sinh không chỉ phụ thuộc vào hoạt động dạy học trong lớp học mà còn chịu ảnh hưởng từ môi trường giáo dục xung quanh. Khi học sinh được tiếp cận với nghệ thuật trong nhiều không gian khác nhau như gia đình, nhà trường và các hoạt động xã hội, quá trình học tập sẽ trở nên phong phú và có ý nghĩa hơn.

Trong thực tế, nhiều phụ huynh vẫn có quan niệm rằng môn Mĩ thuật chỉ là một môn học mang tính giải trí, ít ảnh hưởng đến kết quả học tập chung của học sinh. Chính vì vậy, sự quan tâm và hỗ trợ của gia đình đối với hoạt động học tập Mĩ thuật của học sinh đôi khi còn hạn chế. Điều này khiến cho nhiều học sinh chưa có điều kiện phát huy hết khả năng sáng tạo của mình.

Nhận thức được điều đó, trong quá trình thực hiện mô hình “Mĩ thuật hạnh phúc”, chúng tôi đã chú trọng xây dựng sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các hoạt động xã hội nhằm tạo nên một môi trường giáo dục nghệ thuật rộng mở, nơi học sinh có thể phát triển khả năng sáng tạo của mình một cách toàn diện.

Trước hết, trong phạm vi nhà trường, việc tổ chức các hoạt động nghệ thuật cần được gắn kết với các hoạt động giáo dục chung. Các sản phẩm nghệ thuật của học sinh có thể được sử dụng để trang trí lớp học, hành lang hoặc các không gian sinh hoạt chung của nhà trường. Điều này không chỉ làm đẹp môi trường học tập mà còn giúp học sinh cảm nhận rõ hơn giá trị của sản phẩm do mình tạo ra. Trong dạy học Mĩ thuật, môi trường học tập tích cực có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, bởi đó không chỉ là không gian để học sinh thực hành mà còn là nơi nuôi dưỡng cảm xúc, khơi gợi hứng thú sáng tạo và giúp các em mạnh dạn thể hiện ý tưởng nghệ thuật của bản thân. Tại Trường Tiểu học Chu Văn An, việc xây dựng môi trường học tập tích cực được thể hiện qua không gian lớp học

thân thiện, qua các góc trưng bày sản phẩm, qua sự khích lệ của giáo viên và qua bầu không khí học tập cởi mở, nơi học sinh được tôn trọng, được chia sẻ và được ghi nhận trong quá trình sáng tạo. Chính môi trường ấy đã góp phần quan trọng làm cho môn Mỹ thuật trở thành một hoạt động học tập hấp dẫn, có sức lan tỏa và có tác động tích cực đến sự phát triển thẩm mỹ của học sinh.

Bên cạnh đó, việc tăng cường sự phối hợp với phụ huynh học sinh cũng có vai trò quan trọng trong việc phát triển năng lực sáng tạo cho học sinh. Giáo viên có thể trao đổi với phụ huynh về ý nghĩa của giáo dục nghệ thuật, đồng thời khuyến khích phụ huynh tạo điều kiện để học sinh tham gia các hoạt động sáng tạo tại nhà. Khi gia đình hiểu rõ giá trị của nghệ thuật trong giáo dục, học sinh sẽ nhận được sự khích lệ và hỗ trợ tích cực hơn trong quá trình học tập.

Thực tế cho thấy, phụ huynh không chỉ là người chuẩn bị điều kiện học tập cho con mà còn là người đồng hành quan trọng trong việc nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và phát triển tư duy sáng tạo. Khi cha mẹ quan tâm đến môn Mỹ thuật, chuẩn bị cho con các dụng cụ cần thiết như giấy, màu, bút, đất nặn hoặc vật liệu tái chế, học sinh sẽ có điều kiện thuận lợi hơn để tiếp tục trải nghiệm sáng tạo ngoài phạm vi lớp học. Cùng với đó, việc tạo cho con một không gian học tập yên tĩnh, thoải mái và tôn trọng sự khác biệt trong cách thể hiện cũng có ý nghĩa rất lớn. Một đứa trẻ sẽ tự tin hơn khi ý tưởng của mình được lắng nghe, sản phẩm của mình được nhìn nhận với sự động viên thay vì phê phán hay áp đặt theo khuôn mẫu.

Không những vậy, phụ huynh còn giữ vai trò là cầu nối giữa gia đình và nhà trường trong việc hỗ trợ sự phát triển năng lực nghệ thuật của học sinh. Thông qua việc thường xuyên trao đổi với giáo viên, phụ huynh có thể hiểu rõ hơn về sở thích, năng khiếu, điểm mạnh và cả những hạn chế của con trong học tập Mỹ thuật, từ đó có sự hỗ trợ phù hợp tại nhà. Khi cha mẹ biết khuyến khích con quan sát màu sắc, hình khối, chi tiết của sự vật trong cuộc sống hằng ngày, biết trân trọng những bức vẽ ngây ngô nhưng giàu cảm xúc

của con, thì môn Mỹ thuật sẽ không còn là một giờ học riêng lẻ trên lớp mà trở thành một phần tự nhiên trong quá trình trưởng thành của trẻ.

Ngoài ra, việc kết nối hoạt động dạy học Mỹ thuật với các sân chơi nghệ thuật dành cho thiếu nhi cũng góp phần mở rộng môi trường sáng tạo cho học sinh. Thông qua việc tham gia các cuộc thi mỹ thuật hoặc các hoạt động nghệ thuật cộng đồng, học sinh có cơ hội giao lưu, học hỏi và thể hiện khả năng sáng tạo của mình trong những không gian rộng lớn hơn. Những hoạt động này không chỉ tạo thêm động lực học tập mà còn giúp học sinh thấy được rằng sản phẩm nghệ thuật của mình có thể được lan tỏa, được trân trọng và có giá trị trong cộng đồng.

Phụ huynh đồng hành cùng con trong các hoạt động

Việc kết nối giữa hoạt động dạy học Mỹ thuật với các hoạt động giáo dục và xã hội không chỉ giúp học sinh phát triển năng lực sáng tạo mà còn góp phần lan tỏa giá trị của nghệ thuật trong cộng đồng. Khi nghệ thuật trở thành một phần của đời sống học đường và đời sống xã hội, học sinh sẽ hình thành thái độ trân trọng cái đẹp và có ý thức sáng tạo trong cuộc sống. Đây cũng chính là điều kiện quan trọng để mô hình “**Mỹ thuật hạnh phúc**” không chỉ dừng lại ở một phương thức tổ chức dạy học trong lớp mà từng bước trở thành định hướng giáo dục có chiều sâu, có sức sống và có khả năng lan tỏa bền vững.

Bảng so sánh tính mới của giải pháp 5

Nội dung	Cách tổ chức trước đây	Cách tổ chức trong sáng kiến
Phạm vi hoạt động	Chỉ trong lớp học	Kết nối nhà trường – gia đình – xã hội
Vai trò phụ huynh	Ít tham gia	Phối hợp hỗ trợ hoạt động sáng tạo
Không gian nghệ thuật	Giới hạn trong tiết học	Mở rộng ra nhiều hoạt động
Mục tiêu giáo dục	Hoàn thành bài học	Phát triển năng lực sáng tạo

Kết luận giải pháp 5

Việc tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các hoạt động xã hội đã góp phần tạo nên một môi trường giáo dục nghệ thuật toàn diện, nơi học sinh được khuyến khích sáng tạo và thể hiện bản thân. Khi các nguồn lực giáo dục được kết nối với nhau, quá trình học tập Mỹ thuật không chỉ diễn ra trong lớp học mà còn lan tỏa ra nhiều không gian khác của đời sống.

Giải pháp này không chỉ giúp nâng cao hiệu quả dạy học môn Mỹ thuật mà còn góp phần xây dựng môi trường giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường, đồng thời tạo điều kiện để mô hình “**Mỹ thuật hạnh phúc**” được phát triển bền vững và lan tỏa rộng rãi. Trong đó, việc duy trì một môi trường học tập tích cực, thân thiện và giàu tính kích lệ chính là nền tảng quan trọng để học sinh tiểu học phát huy sự tự tin, nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và từng bước hình thành năng lực sáng tạo một cách tự nhiên, bền vững.

IV. HIỆU QUẢ CỦA SÁNG KIẾN

Sau quá trình nghiên cứu và triển khai mô hình “**Mĩ thuật hạnh phúc theo hướng trải nghiệm sáng tạo**” trong dạy học Mỹ thuật tại Trường Tiểu học Chu Văn An, các giải pháp của sáng kiến đã mang lại những kết quả tích cực và toàn diện. Hiệu quả của sáng kiến không chỉ thể hiện ở sự tiến bộ rõ rệt của học sinh mà còn góp phần nâng cao năng lực chuyên môn của giáo viên, xây dựng môi trường giáo dục thẩm mỹ tích cực và lan tỏa giá trị của nghệ thuật trong nhà trường cũng như cộng đồng.

1. Hiệu quả đối với học sinh:

Trước khi áp dụng sáng kiến, nhiều học sinh còn e ngại khi tham gia các hoạt động sáng tạo nghệ thuật, thường thực hiện bài vẽ theo hướng dẫn của giáo viên mà chưa mạnh dạn thể hiện ý tưởng cá nhân. Sản phẩm mỹ thuật vì vậy còn thiếu sự đa dạng và chưa thể hiện rõ dấu ấn sáng tạo của từng em.

Sau khi triển khai các giải pháp của sáng kiến, đặc biệt là việc xây dựng môi trường học tập “**Mĩ thuật hạnh phúc**”, tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, tích hợp định hướng STEAM và tăng cường hoạt động trưng bày, lan tỏa sản phẩm nghệ thuật, học sinh đã có những chuyển biến tích cực và rõ rệt. Các em trở nên **tự tin hơn, chủ động hơn** trong quá trình học tập, mạnh dạn thể hiện ý tưởng cá nhân và tích cực tham gia các hoạt động nghệ thuật.

Sản phẩm mỹ thuật của học sinh ngày càng **đa dạng, phong phú và mang dấu ấn cá nhân rõ nét**, thể hiện sự phát triển về khả năng tưởng tượng, tư duy sáng tạo và năng lực cảm thụ thẩm mỹ. Bên cạnh đó, kỹ năng giao tiếp, hợp tác và khả năng trình bày ý tưởng của học sinh cũng được cải thiện đáng kể thông qua các hoạt động chia sẻ và nhận xét sản phẩm.

Những chuyên biến tích cực này còn được minh chứng rõ nét qua kết quả tham gia các sân chơi mỹ thuật ở nhiều cấp độ, khẳng định chất lượng giáo dục thẩm mỹ của nhà trường.

Thành tích của học sinh tại các cuộc thi mỹ thuật

Cuộc thi “Ngôi nhà mơ ước 2025” do Tạp chí Trẻ em Việt Nam tổ chức

STT	Họ và tên	Lớp	Thành tích
1	Nguyễn Phúc Hưng	2A1	Giải Nhất
2	Vũ Bảo Ngọc	2A1	Giải Nhì
3	Vũ An Nguyên	3A1	Giải Nhì
4	Lương Ngọc Khuê	1A4	Giải Tư
5	Trần Gia Hưng	3A3	Giải Triển vọng Top 200
6	Phạm Trúc Linh	1A3	Giải Triển vọng Top 200
7	Nguyễn Đại Nghĩa	1A6	Giải Triển vọng Top 200
8	Phan Tùng Anh	2A1	Giải Triển vọng Top 500
9	Vũ Thùy Vy	2A4	Giải Triển vọng Top 500
10	Phạm Minh Nhật	3A1	Giải Triển vọng Top 500
11	Phạm Thảo My	3A7	Giải Triển vọng Top 500
12	Trần Huy Hiếu	3A1	Giải Triển vọng Top 500
13	Phạm Hoàng Bách	1A2	Giải Triển vọng Top 500
14	Hoàng Minh Anh	2A2	Giải Triển vọng Top 500
15	Trần Khánh Vy	1A6	Giải Triển vọng Top 500

THÀNH TÍCH CỦA CÔ THANH THÙY CÙNG HỌC TRÒ TẠI CUỘC THI "NGÔI NHÀ MƠ ƯỚC 2025"
Trương Tiểu học Chu Văn An:

- Nguyễn Phúc Hưng (Lớp 2A1) - Giải Nhất
- Vũ Bảo Ngọc (Lớp 2A1) - Giải Nhì
- Vũ An Nguyễn (Lớp 3A1) - Giải Nhì
- Luong Ngọc Khuê (Lớp 1A4) - Giải Tư
- Trần Gia Hưng (Lớp 3A3) - Giải Triển Vọng Top 200
- Phạm Trúc Linh (Lớp 1A3) - Giải Triển Vọng Top 200
- Nguyễn Đại Nghĩa (Lớp 1A6) - Giải Triển Vọng Top 200
- Phan Tung Anh (Lớp 2A1) - Giải Triển Vọng Top 500
- Vũ Thủy Vy (Lớp 2A4) - Giải Triển Vọng Top 500
- Phạm Minh Nhật (Lớp 3A1) - Giải Triển Vọng Top 500
- Phạm Thảo My (Lớp 3A2) - Giải Triển Vọng Top 500
- Trần Huy Hiếu (Lớp 3A1) - Giải Triển Vọng Top 500
- Phạm Hoàng Bách (Lớp 1A2) - Giải Triển Vọng Top 500
- Hoàng Minh Anh (Lớp 2A2) - Giải Triển Vọng Top 500
- Trần Khánh Vy (Lớp 1A6) - Giải Triển Vọng Top 500

Trương THCS Trần Bích San:

- Dinh Nguyễn Thanh Trúc (Lớp 8A2) - Giải Nhì

Tại cuộc thi "Ngôi nhà mơ ước" năm 2025 do Tập chí Trẻ em Việt Nam tổ chức, học trò của cô đã mang về một giải Nhất, 3 giải Nhì, một giải Tư và 10 giải Triển vọng - những con số biết kể chuyện về khát vọng và tài năng.

Mỗi bức tranh không chỉ hài hòa về bố cục, sống động trong màu sắc, mà còn chứa thông điệp nhân văn: Từ lời nhắc về môi trường đến ước mơ một cuộc sống an lành, xanh mát. Đặc biệt, tốc phẩm đoạt giải Nhất - "Thành phố sen xanh, sạch, đẹp" là bản giao hưởng hài hòa giữa sáng tạo, kỹ năng hội họa và ý thức của một công dân nhỏ tuổi bảo vệ môi trường.

Điều khiến cô Thủy xúc động nhất không phải ở bằng khen hay huy chương, mà ở khoảnh khắc học trò vẽ bằng tất cả sự rung cảm từ trái tim - những nét vẽ mang theo khát vọng, là một câu chuyện, một ước mơ được kể bằng sắc màu, là những tâm hồn biết yêu cái đẹp và trải tìm đủ ấm để lan tỏa điều tử tế.

"Tôi tự hào nhất không phải vì các con đoạt giải, mà vì các con dám mơ, dám nghĩ và vẽ bằng cả trái tim mình", cô Thủy chia sẻ.

Cuộc thi "Chiếc ô tô mơ ước 2025"

STT	Họ và tên	Lớp	Thành tích
1	Nguyễn Tường Lâm	4A5	Giải Nhất
2	Phạm Minh Nhật	4A4	Giải Khuyến khích
3	Vũ Gia Hưng	1A6	Giải Khuyến khích

Triển lãm tranh thiếu nhi toàn quốc 2025

STT	Họ và tên	Lớp	Thành tích
1	Phan Tùng Anh	2A1	Giải Khuyến khích
2	Phạm Hoàng Bách	1A2	Tác phẩm được trưng bày tại triển lãm

Cuộc thi “Sân trường mơ ước của em” – Năm 2025

STT	Họ và tên	Lớp	Thành tích
1	Trần Gia Hưng	4A3	Giải Đam mê
2	Vũ Minh Hoàng	1A5	Giải Triển vọng

Cuộc thi “Du lịch cùng Mừng Thanh – Việt Nam trong mắt em”

STT	Họ và tên	Lớp	Thành tích
1	Phạm Minh Nhật	4A4	Giải Triển vọng
2	Nguyễn Phúc Hưng	3A1	Giải Triển vọng

Những thành tích trên không chỉ là niềm tự hào của học sinh và nhà trường mà còn là minh chứng thuyết phục cho tính hiệu quả và khả năng lan tỏa của mô hình “**Mĩ thuật hạnh phúc**”.

2. Hiệu quả đối với giáo viên:

Việc triển khai sáng kiến đã góp phần nâng cao năng lực chuyên môn và thay đổi nhận thức của giáo viên trong việc tổ chức dạy học Mỹ thuật theo định hướng của **Chương trình Giáo dục phổ thông 2018**. Giáo viên đã chuyển từ vai trò truyền đạt kiến thức sang vai trò **người tổ chức, hướng dẫn và hỗ trợ** học sinh trong quá trình khám phá và sáng tạo.

Những thay đổi cốt lõi trong nhận thức của giáo viên bao gồm:

- **Thay đổi vai trò:** Giáo viên trở thành người dẫn dắt, định hướng và hỗ trợ học sinh tự chủ học tập.
- **Mục tiêu dạy học:** Chuyển trọng tâm từ truyền thụ kiến thức sang phát triển phẩm chất và năng lực.
- **Phương pháp dạy học:** Tăng cường sử dụng các phương pháp dạy học tích cực, tổ chức chuỗi hoạt động trải nghiệm sáng tạo.
- **Mối quan hệ thầy – trò:** Xây dựng mối quan hệ cộng tác, dân chủ và tôn trọng.
- **Đánh giá học sinh:** Chú trọng đánh giá quá trình, coi trọng sự tiến bộ của từng cá nhân.

Bên cạnh đó, giáo viên đã nâng cao năng lực **ứng dụng công nghệ thông tin**, chủ động thiết kế kế hoạch dạy học và tích cực tham gia sinh hoạt chuyên môn, góp phần đáp ứng yêu cầu phát triển nghề nghiệp trong bối cảnh đổi mới giáo dục.

3. Hiệu quả đối với nhà trường:

Sáng kiến đã góp phần xây dựng **môi trường giáo dục thẩm mỹ tích cực** trong nhà trường. Các sản phẩm nghệ thuật của học sinh được trưng bày thường xuyên tại lớp học và các không gian chung, tạo nên một không gian nghệ thuật sinh động, góp phần lan tỏa giá trị của cái đẹp trong đời sống học đường.

Bên cạnh đó, sáng kiến còn thúc đẩy phong trào học tập và sáng tạo nghệ thuật, thu hút sự tham gia tích cực của học sinh, giáo viên và phụ huynh. Sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường – gia đình – xã hội đã tạo nên một hệ sinh thái giáo dục nghệ thuật bền vững, góp phần nâng cao uy tín và chất lượng giáo dục của nhà trường.

Những kết quả đạt được từ việc triển khai sáng kiến đã khẳng định **tính khả thi, hiệu quả và khả năng nhân rộng** của mô hình “**Mĩ thuật hạnh phúc theo hướng trải nghiệm sáng tạo**” trong dạy học Mỹ thuật ở tiểu học. Sáng kiến không chỉ giúp học sinh phát triển năng lực thẩm mỹ và sáng tạo mà còn góp phần đổi mới phương pháp dạy học của giáo viên, xây dựng môi trường giáo dục tích cực và lan tỏa giá trị của nghệ thuật trong cộng đồng.

4. Hiệu quả đối với xã hội và cộng đồng:

Một trong những kết quả đáng ghi nhận của sáng kiến là sự lan tỏa của hoạt động giáo dục nghệ thuật ra ngoài phạm vi lớp học. Thông qua các hoạt động trưng bày sản phẩm nghệ thuật và tham gia các cuộc thi mỹ thuật, học sinh có cơ hội giới thiệu sản phẩm sáng tạo của mình tới cộng đồng.

Điều này không chỉ giúp học sinh nâng cao sự tự tin mà còn góp phần lan tỏa giá trị của nghệ thuật trong đời sống. Khi phụ huynh và cộng đồng nhận thấy sự tiến bộ của học sinh trong các hoạt động nghệ thuật, họ sẽ có cái nhìn tích cực hơn đối với vai trò của môn Mỹ thuật trong giáo dục.

Bảng so sánh kết quả trước và sau khi áp dụng sáng kiến mà hiệu quả mang lại cho mỗi tiết học.

Nội dung đánh giá	Trước khi áp dụng sáng kiến	Sau khi áp dụng sáng kiến
Mức độ hứng thú học tập	Học sinh tham gia còn thụ động	Học sinh tích cực và chủ động
Khả năng sáng tạo	Sản phẩm còn giống nhau	Sản phẩm đa dạng, sáng tạo
Sự tự tin của học sinh	Nhiều em còn rụt rè	Học sinh mạnh dạn chia sẻ
Kết quả tham gia các cuộc thi	Ít tham gia	Đạt nhiều kết quả tích cực

Qua quá trình áp dụng, sáng kiến *“Xây dựng mô hình dạy học Mĩ thuật hạnh phúc theo hướng trải nghiệm sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ cho học sinh tiểu học”* đã mang lại những hiệu quả tích cực và có tính thực tiễn cao. Các giải pháp được triển khai không chỉ góp phần nâng cao chất lượng dạy học Mĩ thuật mà còn tạo ra môi trường học tập tích cực, nơi học sinh được khuyến khích sáng tạo và phát triển năng lực thẩm mỹ. Những kết quả đạt được cho thấy sáng kiến có khả năng áp dụng rộng rãi trong dạy học Mĩ thuật ở tiểu học, đồng thời góp phần nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường. Đồng thời sáng kiến cũng đã cho thấy tính khả thi và hiệu quả rõ rệt. Các giải pháp của sáng kiến không chỉ phù hợp với điều kiện dạy học tại nhà trường mà còn có khả năng áp dụng rộng rãi trong nhiều môi trường giáo dục khác nhau.

Trước hết, các giải pháp của sáng kiến được xây dựng trên cơ sở định hướng của **Chương trình Giáo dục phổ thông 2018**, trong đó nhấn mạnh việc phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh thông qua các hoạt động trải nghiệm và sáng tạo. Vì vậy, mô hình dạy học “Mĩ thuật hạnh phúc” hoàn toàn phù hợp với mục tiêu đổi mới giáo dục hiện nay.

Bên cạnh đó, các hoạt động trong mô hình được thiết kế linh hoạt, phù hợp với đặc điểm tâm lý của học sinh tiểu học. Những hoạt động như quan sát, trải nghiệm vật liệu

nghệ thuật, tạo hình sản phẩm, trưng bày và chia sẻ tác phẩm đều là những hình thức học tập gần gũi và hấp dẫn đối với học sinh. Nhờ đó, giáo viên có thể dễ dàng áp dụng mô hình này trong quá trình tổ chức dạy học.

Một điểm thuận lợi khác của sáng kiến là các hoạt động dạy học không đòi hỏi những điều kiện cơ sở vật chất phức tạp. Giáo viên có thể sử dụng nhiều vật liệu đơn giản và dễ tìm như giấy màu, bìa carton, đất nặn hoặc các vật liệu tái chế để tổ chức hoạt động sáng tạo cho học sinh. Điều này giúp mô hình có thể triển khai hiệu quả trong nhiều điều kiện dạy học khác nhau.

Ngoài ra, các giải pháp của sáng kiến còn có khả năng áp dụng linh hoạt trong nhiều chủ đề của chương trình Mĩ thuật tiểu học. Tùy theo nội dung bài học, giáo viên có thể lựa chọn những hình thức tổ chức phù hợp như hoạt động tạo hình cá nhân, làm việc nhóm, thiết kế mô hình hoặc trưng bày sản phẩm nghệ thuật. Nhờ sự linh hoạt này, mô hình “Mĩ thuật hạnh phúc” có thể được áp dụng trong nhiều khối lớp và nhiều chủ đề học tập khác nhau.

Không chỉ dừng lại ở phạm vi lớp học, sáng kiến còn có khả năng lan tỏa trong phạm vi nhà trường và cộng đồng. Thông qua các hoạt động trưng bày sản phẩm nghệ thuật, triển lãm tranh học sinh hoặc tham gia các cuộc thi mỹ thuật, những sản phẩm sáng tạo của học sinh có thể được giới thiệu rộng rãi hơn. Điều này không chỉ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ mà còn giúp xây dựng môi trường giáo dục nghệ thuật tích cực trong nhà trường.

Trong thực tế triển khai, mô hình “**Mĩ thuật hạnh phúc**” đã thu hút sự quan tâm và ủng hộ của phụ huynh học sinh. Khi nhận thấy sự tiến bộ của con em mình trong các hoạt động sáng tạo nghệ thuật, nhiều phụ huynh đã tích cực hỗ trợ và khuyến khích các em tham gia các hoạt động mỹ thuật. Sự phối hợp giữa nhà trường và gia đình đã tạo nên một môi trường giáo dục thuận lợi cho sự phát triển năng lực sáng tạo của học sinh.

Với những ưu điểm trên, sáng kiến có thể được áp dụng và nhân rộng trong nhiều trường tiểu học trên địa bàn cũng như trong các cơ sở giáo dục có điều kiện tương tự. Khi được triển khai một cách phù hợp với điều kiện thực tế của từng nhà trường, mô hình này sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy học Mỹ thuật và phát triển năng lực thẩm mỹ cho học sinh.

Như vậy, sáng kiến **“Xây dựng mô hình dạy học Mỹ thuật hạnh phúc theo hướng trải nghiệm sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ cho học sinh tiểu học”** không chỉ mang lại hiệu quả trong phạm vi một lớp học hay một trường học mà còn có khả năng áp dụng rộng rãi trong nhiều môi trường giáo dục khác nhau. Đây chính là cơ sở quan trọng để mô hình có thể tiếp tục được nghiên cứu, phát triển và lan tỏa trong thực tiễn giáo dục.

MỘT SỐ SẢN PHẨM VÀ KẾT QUẢ SAU KHI ÁP DỤNG SÁNG KIẾN

**CHIẾC Ô TÔ KHÁM PHÁ ĐẠI
DƯƠNG KỲ THỨ**

**Giải Khuyến Khích |
Năm 2025**

**VŨ GIA HƯNG 1A6 (6
tuổi)**

**TIỂU HỌC CHU VĂN AN,
PHƯỜNG NAM ĐỊNH,
Ninh Bình**

**TOYOTA Ô TÔ SINH THÁI CỨU
HỘ TOÀN CẦU**

**Giải Khuyến Khích |
Năm 2025**

**PHẠM MINH NHẬT 4A4 (9
tuổi)**

**TRƯỜNG TIỂU HỌC CHỦ
VĂN AN, Ninh Bình**

HỘI BẢO VỆ QUYỀN TRẺ EM VIỆT NAM

Tap chí
Trẻ em Việt Nam

ĐƠN VỊ PHỐI HỢP

ERAS
www.eras.com.vn

**BAN TỔ CHỨC CUỘC THI VẼ TRANH
NGÔI NHÀ MƠ ƯỚC
CHỨNG NHẬN**

Nguyễn Phúc Hưng
Lớp 2A1 - Trường Tiểu học Chu Văn An
Nam Định

GIẢI NHẤT
*Cuộc thi vẽ tranh
"Ngôi nhà mơ ước" năm 2025*

Hà Nội, ngày 09 tháng 6 năm 2025

**TM. BAN TỔ CHỨC
TRƯỞNG BAN**

Quyết định số:
09/QĐ-BTCNNMO ngày 06/6/2025

Tổng Biên tập Nguyễn Mạnh Huy

HỘI BẢO VỆ QUYỀN TRẺ EM VIỆT NAM

Tap chí
Trẻ em Việt Nam

ĐƠN VỊ PHỐI HỢP

ERAS
www.eras.com.vn

**BAN TỔ CHỨC CUỘC THI VẼ TRANH
NGÔI NHÀ MƠ ƯỚC**

CHỨNG NHẬN

Vũ Bảo Ngọc

Lớp 2A1 - Trường Tiểu học Chu Văn An
Nam Định

GIẢI NHÌ

*Cuộc thi vẽ tranh
"Ngôi nhà mơ ước" năm 2025*

Hà Nội, ngày 09 tháng 6 năm 2025

TM. BAN TỔ CHỨC
TRƯỞNG BAN

Quyết định số:
09/QĐ-BTCNNMO ngày 06/6/2025

Tổng Biên tập Nguyễn Mạnh Huy

BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

Cuộc thi và Triển lãm

**Tranh thiếu nhi
toàn quốc năm 2025**

BẰNG CHỨNG NHẬN

TÁC GIẢ

Phan Tung Anh

8 tuổi (Ninh Bình)

Tác phẩm: *Quây quần*

GIẢI KHUYẾN KHÍCH

CUỘC THI VÀ TRIỂN LÃM TRANH THIẾU NHI TOÀN QUỐC NĂM 2025

Hà Nội, ngày 16 tháng 9 năm 2025

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỦ TRƯỞNG**
Tạ Quang Đông

Quyết định số: 3315/QĐ-BVHTTDL
ngày 16/9/2025 của Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Tạ Quang Đông

TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
**MÔI TRƯỜNG
 & Cuộc sống**
<http://moitruong.net.vn>
 Vì một Việt Nam Hạnh

BAN TỔ CHỨC
CUỘC THI VẼ TRANH BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG
TRONG HỌC ĐƯỜNG LẦN THỨ II

CHỨNG NHẬN

Em: Vũ Minh Hoàng - Lớp 1A5
 Trường Tiểu học Chu Văn An
 Phường Nam Định, tỉnh Ninh Bình

Đã đạt: GIẢI TRIỂN VỌNG

Cuộc thi vẽ tranh bảo vệ môi trường trong học đường
 lần thứ II - 2025
 Chủ đề: Sân trường mơ ước của em

Số: 10/QĐ-MTCS

TRƯỞNG BAN TỔ CHỨC

NGUYỄN VĂN TOÀN

Phó Chủ tịch Hội Nước và Môi trường Việt Nam
 Tổng biên tập Tạp chí điện tử Môi trường và Cuộc sống

TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
**MÔI TRƯỜNG
 & Cuộc sống**
 http://moitruong.net.vn
 Vì một Việt Nam Xanh

BAN TỔ CHỨC
CUỘC THI VẼ TRANH BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG
TRONG HỌC ĐƯỜNG LẦN THỨ II

CHỨNG NHẬN

Em: Trần Gia Hưng - Lớp 4A3
 Trường Tiểu học Chu Văn An
 Phường Nam Định, tỉnh Ninh Bình

Đã đạt: GIẢI ĐAM MÊ

Cuộc thi vẽ tranh bảo vệ môi trường trong học đường
 lần thứ II - 2025
 Chủ đề: Sân trường mơ ước của em

Số: 10/QĐ-MTCS

TRƯỞNG BAN TỔ CHỨC

NGUYỄN VĂN TOÀN

Phó Chủ tịch Hội Nước và Môi trường Việt Nam
 Tổng biên tập Tạp chí điện tử Môi trường và Cuộc sống

MƯỜNG THANH HOSPITALITY

CUỘC THI VẼ TRANH DU LỊCH CÙNG MƯỜNG THANH

Việt Nam
Trong mắt em

MÙA 4

TẬP ĐOÀN MƯỜNG THANH
Trao Tặng

Thí sinh: *Nguyễn Phúc Hưng*

Giải Triển Vọng

CUỘC THI VẼ TRANH: DU LỊCH CÙNG MƯỜNG THANH MÙA 4
VIỆT NAM TRONG MẮT EM

Hà Nội, Ngày 22 tháng 11 năm 2025

TỔNG GIÁM ĐỐC

M.S. N. 0106011932.C.C. C.P.
CÔNG TY CỔ PHẦN
TẬP ĐOÀN
MƯỜNG THANH
LIÊN BIÊN PHỤ T Đ

Lê Thị Hoàng Yến

MƯỜNG THANH HOSPITALITY

CUỘC THI VẼ TRANH DU LỊCH CÙNG MƯỜNG THANH

Việt Nam
Trong mắt em

MÙA 4

TẬP ĐOÀN MƯỜNG THANH
Trao Tặng

Thí sinh: *Phạm Minh Nhật*

Giải Triển Vọng

CUỘC THI VẼ TRANH: DU LỊCH CÙNG MƯỜNG THANH MÙA 4
VIỆT NAM TRONG MẮT EM

Hà Nội, Ngày 22 tháng 11 năm 2025

TỔNG GIÁM ĐỐC

M.S. N. 0106011932.C.C. C.P.
CÔNG TY CỔ PHẦN
TẬP ĐOÀN
MƯỜNG THANH
LIÊN BIÊN PHỤ T Đ

Lê Thị Hoàng Yến

V. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Kết luận:

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay, việc phát triển phẩm chất và năng lực cho học sinh đang trở thành mục tiêu quan trọng của chương trình giáo dục phổ thông. Đối với môn Mỹ thuật ở bậc tiểu học, nhiệm vụ không chỉ dừng lại ở việc rèn luyện kỹ năng tạo hình mà còn góp phần hình thành năng lực thẩm mỹ, tư duy sáng tạo và khả năng biểu đạt cảm xúc cho học sinh.

Từ thực tiễn giảng dạy môn Mỹ thuật tại trường tiểu học, sáng kiến ***“Xây dựng mô hình dạy học Mỹ thuật hạnh phúc theo hướng trải nghiệm sáng tạo nhằm nâng cao chất lượng giáo dục thẩm mỹ cho học sinh tiểu học”*** được nghiên cứu và triển khai với mục tiêu tạo ra một môi trường học tập tích cực, nơi học sinh được khuyến khích khám phá, sáng tạo và thể hiện ý tưởng của mình thông qua các hoạt động nghệ thuật.

Trong quá trình thực hiện, sáng kiến đã đề xuất và triển khai hệ thống các giải pháp như: xây dựng môi trường học tập tích cực trong giờ học Mỹ thuật; tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo; vận dụng phương pháp dạy học theo định hướng STEAM; tổ chức trưng bày và lan tỏa sản phẩm nghệ thuật của học sinh; tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các hoạt động xã hội trong giáo dục thẩm mỹ.

Kết quả thực hiện cho thấy các giải pháp của sáng kiến đã góp phần nâng cao sự hứng thú học tập của học sinh, khuyến khích các em mạnh dạn thể hiện ý tưởng sáng tạo và phát triển năng lực thẩm mỹ. Bên cạnh đó, môi trường học tập Mỹ thuật trong nhà trường cũng trở nên sinh động và tích cực hơn thông qua các hoạt động trưng bày và chia sẻ sản phẩm nghệ thuật.

Những kết quả đạt được trong các hoạt động sáng tạo và các sân chơi mỹ thuật dành cho thiếu nhi cũng cho thấy hiệu quả của việc đổi mới phương pháp dạy học Mỹ thuật theo hướng trải nghiệm sáng tạo. Qua đó, sáng kiến không chỉ góp phần nâng cao

chất lượng dạy học môn Mỹ thuật mà còn tạo điều kiện để học sinh phát triển năng lực sáng tạo và sự tự tin trong học tập.

Có thể khẳng định rằng mô hình “**Mỹ thuật hạnh phúc**” là một hướng tiếp cận phù hợp với định hướng đổi mới giáo dục hiện nay, đồng thời có khả năng áp dụng rộng rãi trong dạy học Mỹ thuật ở bậc tiểu học.

ĐÁNH GIÁ KHẢ NĂNG NHÂN RỘNG, PHẠM VI ẢNH HƯỞNG CỦA SÁNG KIẾN.

Sáng kiến được nhân rộng việc áp dụng ra phạm vi tại một số đơn vị:

- Trường Tiểu học Chu Văn An – phường Nam Định.
- Trường Tiểu học Trần Nhân Tông – phường Đông A.
- Trường Tiểu học Lê Hồng Sơn – phường Nam Định.
- Trường Tiểu học Nam Phong – phường Vị Khê.

2. Kiến nghị

Để việc triển khai mô hình dạy học Mỹ thuật theo hướng trải nghiệm sáng tạo đạt hiệu quả cao hơn trong thực tiễn giáo dục, tôi xin đề xuất một số kiến nghị sau:

Đối với nhà trường:

- Tiếp tục quan tâm và tạo điều kiện cho giáo viên đổi mới phương pháp dạy học, đặc biệt là trong các môn học thuộc lĩnh vực nghệ thuật.
- Tăng cường tổ chức các hoạt động trưng bày và triển lãm sản phẩm nghệ thuật của học sinh nhằm xây dựng môi trường giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường.

Đối với giáo viên:

- Chủ động nghiên cứu và vận dụng các phương pháp dạy học tích cực nhằm phát huy khả năng sáng tạo của học sinh.

- Tăng cường tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong quá trình dạy học Mỹ thuật.

Đối với các cơ quan quản lý giáo dục:

- Tạo điều kiện để giáo viên được tham gia các lớp bồi dưỡng chuyên môn về dạy học Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực.

- Khuyến khích tổ chức các sân chơi nghệ thuật dành cho học sinh tiểu học nhằm tạo cơ hội để các em thể hiện khả năng sáng tạo của mình.

VI. CAM KẾT KHÔNG SAO CHÉP HOẶC VI PHẠM BẢN QUYỀN.

Tôi xin cam đoan sáng kiến kinh nghiệm này là kinh nghiệm do chúng tôi tự nghiên cứu và đã áp dụng thành công tại Trường Tiểu học Chu Văn An – phường Nam Định, Trường Tiểu học Trần Nhân Tông - phường Đông A, Trường tiểu học Lê Hồng Sơn - phường Nam Định, Trường tiểu học Nam Phong - phường Vị Khê. Nếu có xảy ra tranh chấp về quyền sở hữu đối với sản phẩm sáng kiến kinh nghiệm này, chúng tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn !

Tác giả sáng kiến

Vũ Hoàng Phúc

Nguyễn Thị Thanh Thúy

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Bộ Giáo dục và Đào tạo** (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể*, Hà Nội.
2. **Bộ Giáo dục và Đào tạo** (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Mỹ thuật*, Hà Nội.
3. **Bộ Giáo dục và Đào tạo** (2019), *Tài liệu hướng dẫn thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 cấp Tiểu học*, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
4. **Bộ Giáo dục và Đào tạo** (2020), *Tài liệu bồi dưỡng giáo viên phổ thông đại trà: Phương pháp dạy học phát triển phẩm chất và năng lực học sinh Tiểu học*, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
5. **Bộ sách giáo khoa Mỹ thuật – Chân trời sáng tạo (bản 1)** (2020–2021), Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
6. **Kolb, D. A.** (1984), *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, USA.
7. **Yakman, G.** (2008), *STEAM Education: An Overview of Creating a Model of Integrative Education*, Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.
8. **Sousa, D. A., & Pilecki, T.** (2013), *From STEM to STEAM: Using Brain-Compatible Strategies to Integrate the Arts*, Corwin Press, Thousand Oaks, California, USA.
9. **Hồ Chí Minh** (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Tập 7, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia – Sự thật, Hà Nội.
10. **Chipp, H. B.** (1968), *Theories of Modern Art: A Source Book by Artists and Critics*, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, USA.